

3K7
7-53

ԽԱԼԷՏ ՊԷՔԱՇ

ԱՐԱՔ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԸ

ԵՒ

ԱՐԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Փարզանեցի՝ ՅՈՒՆ. ԱՂՊԱՇԻԱՆ.

Սուրբոյ Կոմունիստ Կուսակցութեան Ընդհ. Քարտուղար՝ Խալէս Պէքաօ, աոյն զեկոյցը կարդացած է Կեդրոնական Կամիտէի ընդլայնուած նիստին մէջ, որուն ներկայ եղած են Սուրբոյ եւ Լիբանանի Կոմկուսակցութեան զլիսաւոր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները:

Տպ. «ԲԱՍԻՍ» Նահր-սլոզոսայ, Պէյրութ

3 K W
7-53
ԽԱԼԵՏ ՊԷՔՅԱՇ

ԱՐԱՔ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԸ

ԵՒ

ԱՐԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Փարզմանեց՝ ՅՈՎ. ԱՂ. ՊԱՇԵՆԱՆ

Սուրբոյ Կամուներս Կուսակցութեան Ընդհ. Քարտուղար՝ Խալէս Պէքթաս, օոյն զեկոյցը կարդացած է Կեդրոնական Կոմիտէի ընդլայնուած նիստին մէջ, որուն ներկայ եղած են Սուրբոյ եւ Լիբանանի Կամկուսակցութեան գլխաւոր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները:

Տպ. «ԱՄՍԻՍ» Նանք-պոզոսայ, Պէրուք

БИБЛИОТЕКА

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

WILLES MEPPUC

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն Ի Տ Ե Ղ

Մեր ժողովրդի հանդէպ ազգային կարեւոր պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու համոզումով, հոյսերէն թարգմանութիւնը կը հրատարակենք ընկ. Թաւա Պէ. քթաչի ներկայ հոշակապ ձառին:

Այդ ձառք թանկագին ուղեցոյց մըն է նաև մեր ժողովրդին՝ բուստոյնս ճանչնալու այն շարժումը որ կը կոչուի արաբ ազգային ազատագրական շարժում և որուն միակ նպատակն է տառաջնորդել Արաբական երկիրները, իրենց ոչ-արաբ ազգային փոքրամասնութիւններով միասին, գէպի աւելի ազատ և աւելի բարգաւաճ կեանք մը:

Արաբական երկիրներու մէջ հաստատուած, առն տեղ կզած, աշխատող ու ապրող հայութեան ազգային ներկան ու, մասնաւորապէս կախուած է նոյն այդ հայերու, ներկայի և զայիկին մէջ, արաբ ազգային ազատագրական շարժման հանդէպ բռնկիւթ նիւթ կամ սխալ դիբեկն:

Անտեսել արաբ ազգ. ազատագրական շարժումը, հակառակ գիրք բանել անոր, երկերեսունութիւն խաղայ անոր հանդէպ, անոր երբեմն ունեցած գծուարութիւններն ու մասնակի ձախողութիւններէն սխալ եզրակացութիւններ հանելով՝ անոր թշնամիներուն գիրկին ու ծառայութեան մէջ նետուիլ մեր ազգային ներկան և մանաւանդ ապագան, մեր ազգային ապանափութիւնն ու բարգաւաճումը իրտապ ապրտաւոր հունի մը մէջ դնել պիտի նշանակէր: Ստար սուխի, օտարի պաշտպանութեան վրայ յենուելով ոչ մի ազգային փոքրամասնութիւն կարող է ազգային անտեսան ապա-

Իր ներկայ թարգմանչական գործով ընկ. Յովհաննէս Աղապաշեանը, անգամ մըն ալ, մեղի կը ներկայանայ որպէս հարազատ հայ մը, լուսագոյն կամուռնիստ մը և սիրօ-Լիբանահայութեան երիտասարդ մշտաւորականներէն յառաջագէժ և լուսագոյն տիպարներէն մին:

ՅՍ.ԲՈՒԹԻՒՆ ՄՍՏԷՅԱՆ

3—3—1939 Պեյրուք

ԱՐԱՐ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԸ և ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՐԺՈՒՄԸ

Ընկերներ,

Այս ժողովին նստառնին է քննութեան ենթարկել այն կարեւոր խնդիրները՝ որոնց ներկայիս կը զիմացրուէ մեր երկիրը: Անշուշտ, ձենէ իւրաքանչիւրը՝ ամեն կամուռնիստ, ուր որ ալ ըլլայ անիկա, ստիպողական անհրաժեշտութիւն մը կը նկատէ, վայրկեան տասը պատասխանել ժողովուրդը զբաղեցնող շատ մը հարցերուն:

Քարտազարութեան դիւանը՝ մեր երկիրը շահագրգռող, արտաքին և ներքին հարցերու վերաբերեալ, բազմաթիւ հարցումներ ստացաւ կարգ մը ընկերներէն և կազմակերպութիւններէն: Ընկեր Քաղպան Մուքարղալը ժանրամանուսած համակ մը գրած է քարտազարութեան, ուր անիկա կը նկարագրէ իր գեղեցիկ գիւզին՝ Անթիլիասի և շրջակայքի գիւղացիներուն մասնօրոյթիւնը և կը պահանջէ պատասխանել այն շատ մը հարցերուն, զոր իր գիւզի մարդիկ կ'արձարձեն իրենց առօրեայ խօսակցութիւններուն, հաւաքօթիւններուն և պաշտաններուն մէջ:

Բոլոր հարցումներն ալ կը չօշափեն նոյն խնդիրները. այսինքն՝ դաշնագրի հարցը, ազգային բարենորոգումներ՝ զոր ժողովուրդը սպասեց ազգային նոր շրջանի, մեր յարաբերութիւնը Թրանսայի հետ՝ Միւ

նիխի համաձայնութենէն վերջ, Պաղեստինի հարցը և անոր անդրադարձումները Սուրբոյ և Լիբանանի վրայ, արտազան երկիրներու ապագան և անոնց փոխ-յարարներութիւնները և իսլամ-գերմանական քարոզչութեան սաստկացումը արարական-արեւելքի մէջ:

Տեղեակ էք անշուշտ որ կուսակցութիւնը, ատենին պատասխանեց բոլոր այս հարցումներուն. շեղու երկրին մէջ դէպք մը որուն պատճառը, իմաստը և լուծումը բացատրած չըլլայ հոսակցութիւնը: Կուսակցութեան բացատրութիւնները և ցուցմունքները ժողովրդի ընդունելութեան և հաւանութեան արժանացան:

Մակայն, ներկայիս ժողովրդի առաջագրած հարցումը նոր ձև մը կ'զգենու: Անիկա յամառօրէն կը հետապնդէ այդ հարցումին պատասխանը, սակայն որուայ իշխանաւորները ոչ կը լսեն զինք, ոչ կը նային իր պետքերուն և ոչ կրնան լուծել զինք զրազեցնող հարցերը:

Կ'ըսեմ որ այս հարցումը՝ ներկայ պայմաններու տակ նոր ձև մը կ'ստնէ, որովհետեւ ժողովրդային գիտակցութիւնը մեծապէս անեցաւ և յառաջդրմեց: Արաբ զիտակից բանւորները, գիւղացիները, արհեստւորները և մաւառականները, հիմա, իրենց սեփական գործէն զուրս բազմաթիւ ուրիշ գործերու մասին ալ կը խորհին: Անոնք կը նկատեն և կ'զգան որ սերտ կապ մը կայ իրենց առօրեայ բոլոր գործերուն և երկրի մէջ կատարուող մեծ ու փոքր զէպքերուն միջև: Կամաց կամաց կ'ըմբռնեն թէ ներքնապէս իրար կապուած բոլոր այս գործերն ու զէպքերը միակ ամբողջութիւն մը կը կազմեն և թէ, այս փոքր հար-

ցերէն որեւէ մէկուն վերջնական լուծումը կապուած է մնացեալ հարցերուն հետ:

Ըսել կ'ուզեմ թէ Սուրբոյ և Լիբանանի արաբ ժողովուրդը սկսած է ընդհանուր հարցը ընդգրկել իր ամբողջութեամբ: Անիկա սկսած է այլևս հասկնալ թէ իր և իր ընտանիքի բախտը, ինչպէս նաև գործարանի, արհեստանոցի և գիւղի մէջ աշխատող իր եղբայրներուն բախտը կապուած է երկրի բախտին: Իսկ երկրի բախտը կապուած է ժիջազային ընդհանուր կացութեան և միւս արարական երկիրներու վիճակի փոփոխութեան:

Կարճն ասած, արաբական ժողովուրդը՝ արաբ գիւղացիները, առևտրականները, մաւառականները, արհեստաւորները և ամբողջ արաբական լայն մասսաները սկսած են արաբական ազգային մեծ շարժման նըպատակակէտի մասին խորհիլ, արաբական ընդհանուր հարցը շոշափել և անոր լուծումը վնասել:

ԳԱՊԼԱՆ ՄԱՌԻՍԱՐՉԱԼԻ ՆԱՄԱԿԻՆ ԻՄԱՍԸ

Լսեցէք թէ ընկեր Գապլան Մուշարգալը՝ քարտուղարութեան գրած իր նամակին մէջ, ինչպէս կը նկարագրէ գիւղացիներու խօսակցութիւնը: Անիւն անգամ որ դաշուէ մը և խանութէ մը կ'անցնիմ, կամ անկան հաւաքոյթի մը մէջ կը գտնուիմ, քաղաքական և տնտեսական խնդիրներու մասին վիճարանութիւններ կը լսեմ: Մարգիկ մտահոգ են իրենց ապագայի և երկրի ապագայի մասին: Կը վիճին «բրիգադի վրայ, օտար ընկերութիւններու վրայ և անոնց հանդէպ ազգային» կառավարութեանց ցուցաբերած թոյլ վերաբերմունքի մասին: Կը վիճին՝ զաշխարհի մասին թէ ի՞նչ եղան անոնք, ի՞նչ պիտի ըլլայ անոնց նակատապիւրը:

կը վիճին սամկապետութեանց ամօթապարտ նահանջին վրայ և Միւնիխի ժողովին մէջ՝ բռնաւորներ տապալանեց բռնաձ կեղծաւոր դիրքի մասին: Վերջապէս կը վիճին թէ Միւնիխի ժողովը ինչ անդրադարձումներ կրնայ ունենալ մեր ժողովրդի և երկրի ճակատագրին վրայ. երկիր մը որ կը վախճայ թէ իրեն ալ կը վրձակուի Չէխոսլովաքիա մը ըլլալ:

Տեսէ՞ք թէ ինչպէս Անթիլիասի գիւղացին և անոր նման Պէքոյի, Ղուժունի, Ղութոյի և Հաւրանի գիւղացիները երբ իրենց հացին և բերքին մասին կը խօսին, անմիջականօրէն կը տարուին մտածելու նաև օտար ընկերութեանց մասին, գաղնազրի մասին Թրանսպի և մեր շարարեութեանց մասին, Միւնիխի ժողովին մասին և այլապէսով, իրենց երկրի և արարական միւս երկիրներու ճակատագիրն է որ կը շնչափուն:

Այս բոլորը ոչ ազգութեանը կը յանձնենք, այն կարգ մը արար մատաւորականներուն սրտնք, երբ ազգային շարժումն տարրերն ու նպատակները կը քննեն, աչքաթնոջ կ'ընեն արար ժողովուրդը, ահա՛մ լին տար անոր ձայնին, ցնորքներով կ'օրորուին, ճիթիլրական և մտասօրինեան դիրքեր կը սրբապեն, ազգային շարժման նպատակներուն ֆոյխաւական սկնտցով կը սօտենան և այդպէս ալ կը մեկնորանեն ազգային շարժումը: Եթէ անոնք ահա՛նջ ամն ժողովրդին, հարցաքննեն Անթիլիասի գիւղացին, Տաճասկոսի բանուորը, Պէչուրիի աւետարականը, Հաւրանի կամ Ղութոյի մշակը, շատ աւելի լրացուցիչ պատասխան և ծանօթութիւն կ'ստանան արարական ազգային շարժման մասին, քան Հոսմ և Պեքոյին հրատարակուած գիրքիք կարգալով, որոնց մէջ ի զուր կը փնտսեն իրենց անհրաժեշտ ծանօթութիւնները:

ԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐՅԸ՝ ԱՐԱՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՐՑՆ Է

Ընկերնե՛ր, ուրեմն, արարական ազգային հարցը՝ ամբողջ արար ժողովրդի հարցն է: Անիկա՛ զազաքներու, գիւղերու, դաշտերու, գործարաններու, խանութներու և զբաւենեակներու մէջ ապրող և աշխատող միլիոնաւոր արարներու հարցն է:

Արարական ազգային շարժումը, արար ժողովուրդի շարժումն է: Արար ժողովուրդը այդ շարժման զբխաւոր տարրն ու հիմքն է: Արարական ազգային շարժման նպատակն է, արար ժողովուրդը ազատագրել օտար չուճէն, փրկել դայն յեաւամիացութեան և թշուառութեան ճիրաններէն, զարկ տալ երկրի երկրագործական, ճարտարարուեստական և բնկերային զարգացման:

Այս հաշուով, արարական ազգային հարցը խոբապէս կը հետաքրքրէ, սուրբական և իրանանեան դաշնագրերը, սիւնխատական և բրիտանական ծաւալման կասեցումը Պաղեստինի մէջ: Արարական Ազգային շարժումը, Պաղեստինցի արար գիւղացիին համար հողի հարց մըն է, Սուրբացի և Լիրանանցի բանուորին համար հացի հարց մը, Գաճասկոսի և Հայեպի համար իրենց ճարտարարուեստական արտադրութիւնը բարձրացնելու հարց մը և Հաւրանի, Ղութոյի և Պէքոյի համար երկրագործական արտադրութիւնը մղկեցնելու հարց մը: Արար ազգային շարժումը՝ մէկէլ Տրիւզի, Ճէզիրէի և Լաթաքիոյ համար, աւատէրերու և յեաւգիմականներու ազգեցութիւնէն դուրս գալու և անոնց անջատողական շարժումներէն ազատելու հարց մըն է: Իսկ Իրազի համար, արար ազգային շարժումը, բանարտուած ժողովրդային ա-

դատութիւններու՝ մասուլի, կազմակերպութեան, սէն-տիքաներու և ժողովներու ազատութեան վերահաստատումն է :

Ահա այս է արարական ազգային շարժումը, և ստանք են անոր նպատակներն ու տարրերը : Մեր ամբողջ ըսածը ամփոփելով կարելի է ըսել որ արարական ազգային շարժման նպատակն է :

1) Ազատովել արարական իւրաքանչիւր երկրի անկախութիւնը և լուծել աշխատի՝ անտեսական և ընկերային մասնայատուկ պայմաններու բերումով, անոր տասն զրուած ներքին և արտաքին զգուարութիւնները :

2) Յանուն ազգային և ժողովրդական ազատութիւններու, համերաշխութիւն ստեղծել բոլոր արարական երկիրներու միջև :

Ի՞նչ է ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԳԱՑՈՒՄԸ

Մարդիկ կան որ չեն ուզեր այս ձևով զնել արարական հարցը : Չեն ուզեր զայն մեկնաբանել գիտականորէն, պարզաբանելով բոլոր խնդիրները : Անոնք չեն ուզեր արարական շարժման նպատակներն ու տարրերը քննել հասկնալի և պարզորոշ ձևով :

Ինչպէս բխնք, ժողովուրդը կապուած է իր ազգային հարցերուն, կ'զգայ զանոնք, սակայն որոշ չի գիտեր թէ ի՞նչպէս պէտք է լուծել զանոնք : Մեր շատ մը արաբ հայրենասէր մատուորականները երբ կը քննեն մեր երկրի զանազան զգուարութիւնները, չափով մը կը յաջողին պատկերել նպատակը, սակայն անոնք չեն տեսներ այդ նպատակին ամենոյ միջոցները, չեն տեսներ արաբ ժողովրդին մեծ ուժը, որուն համբերատար կազմակերպումն ու ի գործ դրուիլը կարող

է հրաշքներ կատարել և իրագործել այդ նպատակները :

Ահա ճիշդ այդ պակասն է որ պատճառ կը դասնայ, որպէսզի անոնք յոռետեսութեան և յուսահատութեան մէջ իյնան, կամ ցնորքներու ետեւէն վազեն, խոյս տան իրականութենէն. ապազայի եկատմամբ երազներով միայն գոհանան, կամ իրենց յարմար դասած կարգ մը լուծումներու մասին բրորականտեն, առանց ցոյց տալու անոնց իրագործման և զանակները, առանց աշխատելու որ ժողովուրդը կազմակերպուի անոնց իրագործման համար :

Իրերու այս վիճակէն առաջին ասթիւ օգտուողները կ'ըլլան աւատապետ և յետադիմական ջոջերը, կամ օտար ֆաշիզմի գործակալները, որոնք կը փորձեն արարական ազգային զրացումը մթազնել, զայն խանդաղուրի դարձնել, որպէսզի, այսպէսով ժողովուրդը չի կարենայ հասնիլ զգուարութիւններու իսկական լուծումին, որուն անհրաժեշտութիւնը կը զգայ :

Արարական ազգային զգացումները օգտագործելու, զանոնք ազատազելու և անորոյ ու շիտթ զգացումներու վերածելու համար, վերոյիշեալ մարդիկը կ'աշխատեն անջատել արաբական ազգային հարցը, արարական իւրաքանչիւր երկրի մէջ արժարժուող քաղաքական, անտեսական և ընկերային միւս հարցերէն : Անոնք կ'ըսեն. տեղական քաղաքականութիւնը որիչ բան է, ազգային հարցը ուրիշ բան : Սուրբական և լիբանանեան գաշնագիրները ուրիշ բան են՝ ազգային հարցը ուրիշ բան : Արաբ դիւղադիի փորձային հարցը ուրիշ բան : Արաբ դիւղադիի փորձութիւնը վախատուներու և յետազնմ ատատաւերու ձևաքէն ուրիշ բան է, ազգային հարցը ուրիշ

բան: Աշխատանքի օրէնսդրութեան հարցը ուրիշ բան է, ազգային հարցը ուրիշ բան:

ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԴԱՅՈՒՄՆԵՐԷ

ՅՆԱՐԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԶԵՆ

Միթէ՞ չենք լսեր երբեմն դիտութեան և տրամաբանութեան հակառակորդ կարգ մը ազգայնական բրտականաբխաններ, որոնք կ'ըսեն. «ազիտութիւն է» ամէն բանի մէջ մասային և գիտական քննութեան ապա ինքուր:

Միթէ՞ չենք լսեր նմանապէս մարդիկ որոնք, Դամակոսի արարական ակումբին մէջ տուած իրենց գասախօսութիւններուն մէջ կրօնն, որ այս գարը յիմար ազգայնականութեան դարն է, կամ, «ազգային յիմարութեան» գար է:

Միթէ՞ չենք լսեր որ կարգ մը «ազգայնականութեան առաքեալներ» խորհուրդ կուտան մարդոց չիմտածել, չի տրամադրանել այլ քարչ գալ կոյր կիբքի եսնէն:

Այսպէսով արարական ազգային հարցը կը վերածուի, զգացումէ դուրս անտեսանելի բանի մը և արար ազգային զգացումը կը դառնայ շիտթ և տարտամ զգացում մը, որը դիւրու չարաչար օգտագործումի նիւթ կը ծառայէ յետադիմութեան և հոգատեր ջոջերու մութ նպատակներուն, որոնք ժողովրդէն կը պանանջեն կոյր հնազանդութիւն:

Կը յիշեմ, երբ օր մը կը վիճարանէի կարգ մը ինքզինք զտարին և ազգայնական արար» կոչողներու հետ: Անոնցմէ մէկը սկսաւ ինծի զովարանել Գերմանիոյ հիթլերական վերածնունդը և ըսել՝ արարները շատ բան ունին ընդօրինակելիք այս վերածնունդէն: Հարց

առի իրեն ըսելով. օրինակ, ինչ բան պէտք է ընդօրինակենք: Ըսաւ՝ հնազանդութիւն... ինչ տեսակ հնազանդութիւն:

Լսեց, թերեւս ամչցաւ ըսելու՝ «իմ հնազանդութիւնը»:

Մի, այս տեսակ «ազգայնականութիւնը», ազգայնականութիւն չէ: Ատիկա՛ հիթլերական ֆաշիզմին կոյր և յիմար նմանութիւն մըն է:

Արարները՝ որոնց պատմութիւնը պէն Սիւնայի, ֆարապի, Մուսանկպպի և Սրու Լալայի նման անուններ արձանագործ է իր էջերուն մէջ, չեն հանդուրժեր որ մարդիկ «ազգայնականութեան» անունով, իրենց արմարութիւններ և յիմարութիւններ զործել տան: Արարական ազգային շարժումը ընտրամտութիւն և յիմարարանութիւն չէ: Անիկա հիմնուած է մտքի, մտածումի և գիտութեան վրայ՝ արարական շահերու հասկացողութեան վրայ: Արար ազգայնականութիւնը հիմնուած է արարական ակնիւ և խանդավառ սիրոյ վրայ, արարական խողաղամիտ՝ գիտականօրէն կուտած մտքի վրայ:

ՈՉ ՏԻԿԴԱԴՈՒԹԻՒՆ, ՈՉ ԱԼ ՄԷԿ ԱՆՁԻ

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հնազանդութիւն... Այո՛, հնազանդութիւն ալ իմաստով զոր կը ներշնչէ արար խողաղամիտ և ապա... աննչ միտքը: Մտքի և արամախանութեան հնազանդութիւն: Հնազանդութիւն արար միխինաւոր բանօրներու, դիւզացիներու և մտաորականներու չանբուն. ոչ թէ հնազանդութիւն անհատի մը կամ անհատներու կամքին, որոնք կը զործեն օտարի հրատմով կամ կ'ուզեն Հիթլերն ու Մուսօլինին կողմ

կել, կամ յետագէմ հողատէր ջոջերուն, որոնք իրենց շահէն, իրենց դատակարգային շահէն դուրս ուրիշ շահ չեն ճանչնար. կ'աւան ժողովուրդը և կ'ուզեն իրենց կամքը արար ժողովրդին պարտադրել բռնութեամբ և օտար իմրէքիայիս բռնաւորներու օգնութեամբ:

Ստալին է որ Սուբիացի կամ Լիբանանցի կարգ մը անկեղծ ազգայնական երիտասարդներ, երբ կարգ մը ակար կողմեր նշմարեն մեր ազգային շարժման մէջ, կամ հանրապետական և խորհրդարանական կարգի ի շարս օգտագործուի աւան են՝ կարգ մը շարահան մարդոց կողմէ, որոնք երբեմն կը յաջողին սեցընել այս կարգը, երբ տեսնեն որ ազգային ներկայ շրջանի վրայ իրենց զրած յոյսերը չեն իրականանար, ոչ մէկ փորձ կը կատարուի բարենորոգումներն իրագործելու համար և երկիրը դառն յուսախաբութեան կը մտանալի, այն ստան կը տարուին յայտարարելու որ երկիրը փրկելու համար «Տիկզադոր» մը պէտք է: Անոնք այսպէս կ'արտայայտուին անոր համար որ հաւատաք չունին իրենց ժողովուրդին վրայ, չեն գիտեր այն գործնական միջոցները որոնք իրենց յոյսերու իրականացման կ'առաջնորդեն և ենթադրուած են իտալական և գերմանական ֆաշիզմին վաճառուած մամուլի ազդեցութեան:

Այդ անկեղծ երիտասարդները կը մոռնան որ իրենց գառն խօսքերը հետեանք են այն բանին, որ իրենք կ'անդիտանան իրենց երկիրը և անոր ազգային մասնայատկութիւնները: Եւ անդիտանալով այս բոլորը զէմ կ'երթան արարական մտքին և գիտութեան, կ'ուրանան արարներու պատմութեան իմաստութեամբ, գիտութեամբ և ճշմարիտ գեմոկրատիայով լի լուսադոյն էջերը:

Առաջին անգամ չէ որ այսպէսի փորձերու առջև կը գտնուինք և կը տեսնենք արարներ, որոնք յուսահատութենէ մղուած փրկութիւնը կ'սպասեն զուրսէն հրաշքով գալիք անձէ մը:

Խնդիրը հոն է որ ֆաշիզմի բրօքականութիւնները և յետագէմ հողատէր ազաներու գործակալները կը քաջալերեն այս հակումը արար երիտասարդներու մօտ, յաճախ այդ ոգին իրենք կ'ստեղծեն, վախնալով որ չ'ըլլայ թէ երիտասարդութիւնը խելքի դայ և զիտականանօրէն մօտենայ իր ազգային հարցին:

Կ'ըսեմ, առաջին անգամ չէ որ արարական երկիրները ասոր հման փորձութիւններու առջև կը գտնուին:

Մեր պատմութեան մէջ նման փորձութիւններ շատ են եղած և արարական ազատ մտքի սահմիրանները՝ արար մեծ զրոյները և իմաստասէրները պայքարած են անոնց դէմ:

Օրինակ, սակէ հազար տարի առաջ, Գամաակոսի մէջ հակամարտութիւններու և բռնութեան ազակաւած վիճակ մը կը տիրէր, որը ժողովրդին մէջ յուսալքում և յուսախաբութիւն յառաջացուց: Օրոտայ արարներու և իշխաններու բրօքականութիւններ և ժողովրդէն կարգ մը մուրաճներ, մարդոց կ'ըսէին. իզուր է, պարագի դուսի մի յոգնեցնէք, այս վիճակէն մեզ կարող է ազատել միայն ճակատագրին կողմէ զրկուելիք մարդ մը:

Այն ժամանակները, ինչպէս աստիճանութիւններու զէմ պայքարող շատ մը արար գիտուններ և իմաստասէրներ կային: Անոնց մէջ կարեւոր մեծ բանաստեղծները մը էր, հարար տարիէ ի վեր խելքով գերեզ-

255

մանի մը մէջ կը պատկի:

Ինչ մինչև այսօր ոչինչ կամարուեցաւ այդ մարգուն զերեզմանը ուխտատեղիի մը վերածելու համար: Այդ մեծ բանաստեղծը Արու. Կայա Մահարին է: Անիկա կըսէ:

«Մարդիկ միշտ կ'սպասեն որ առաջնորդ մը խօսի համբերուն: Ծիշա չէ առիկա: միակ նշմարիտ առաջնորդը ուղեղն է, որը պետք է խորհուրդ տայ մարգուն և առաջնորդէ գայնը:»

Ծիշա է: Մեր առջև ունինք խելքն ու գիտութիւնը: Գիտութիւնը նրաք յետադիմական չի կրնար ըլլալ: Գիտութեան ճամբով ընթանալը օգտակար է ժողովուրդին և անոր ցոյց կուտայ փրկութեան ճամբան:

Ասոր համար է որ յետադիմականները, փաշիզմի բորբոսկանտիտանները և իմքէրիալիզմի մեծաւորները կը պայքարին գիտութեան դէմ: Ինչպէս որ մեր երկրի վիճակին և ժողովրդի պէտքերուն գիտական քննութիւնը միայն մեզի ցոյց առաւ արարական ազգային շարժման նպատակներն ու օտարները, նոյնպէս գիտական մեթոտն է որ մեզի ցոյց պիտի տայ այդ նպատակներու իրադարձման ուղին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԵՊԱՏԱԿԸ

Արարական ազգային շարժման մեծագոյն նպատակն է արարական երկիրներու անկախութիւնն ու ազատագրումը օտար իմքէրիալիզմի լուծէն: Ազգային այս մեծագոյն նպատակին առաջնորդող ուղիները քննելէ առաջ, պէտք է նշել որ ներկայիս երկու աչքի գարնաղ ուղղութիւններ կան, որոնք մեծ վատնող կը ներկայացնեն արարներու գոյութեան, ներկային և ապագային:

Այդ վտանգը մինակ արարներու ազգային զգասեները ազաւագելը չէ, ոչ ալ յետադիմական արարողութիւններու փորձերը, որոնք կաշխատին արար ազգային շարժումը անջատել քաղաքական կեանքէն՝ արար ժողովրդի առօրեայ կեանքէն, որպէսզի աշապէտով կարենան շարժումին զեկը կեդրոնացնել բանի մը անհատներու ձեռքը և այդ անհատներու միջոցաւ վարել ազգային շարժումը, բովանդակազրկել զայն իր ժողովրդական ճշմարիտ իմաստէն, իրենք գիրենք հռչակել ազգի միահեծան ներկայացուցիչներ, ազգին շահը և կամքը, նոյնացնել իրենց շահերուն և կամքին հետ և բանորդիկացի ու ժառանգական միլիտանտ որ արարները գուրս գցել ազգէն, հակառակ որ նոյն այդ միլիտաններն են որ կը կազմեն ազգին ֆալսեպետի մեծամասնութիւնը: անոնք են որ ստեղծեցին և կատարեն երկրի բոլոր բարիքները. անոնք՝ որ իրենց բազուկներով, ուղեղով, սրտով, խանդով և աշխատանքով կատուցին և կը շարունակեն կատուցանել իրենց հայրենիքը:

Կ'ըսեմ, միակ վտանգը բոլոր առնք չեն. զեռ անդին կան ուրիշ բազմաթիւ փորձեր, մեծ մասամբ հիմնուած սուտի և կեղծիքի վրայ, որոնք մեծագոյն փորձանք կրնան դառնալ արարական երկիրներու գլխուն երկրորդ վճԱՆԳԱՒՈՐ ՌԻԶՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՐԱՐԱԿԱՆ ՇԱՐՄԱՆ ՄԷՋ

Ասոնցմէ զսա կան անջատողական փորձերը, որոնք կը մրտին բաժնել արարական երկիրները իրարմէ, ուրանալ անոնց կապակցութիւնը միմիանց հետ: Ասիկա իսկականին մէջ, օտար իմքէրիալիտական հնարք մըն է, որ նպատակ ունի ակարացնել

արարական երկիրները, զիւրացնելու համար անոնց հպատակեցումն ու նուաճումը:

Նման փորձ մը մենք տեսանք Սուրբոյ և Լիբանանի մէջ, ուր՝ Իսալական Ֆաշիստական իմքէրիալիզմը յատկապէս Սուրբական ազգային կուսակցութիւնը որը կուրանայ Սուրբոյ և Լիբանանի ժողովուրդներուն արարականութիւնը, կը ժխտէ մեր երկրի կապը ժիւս արարական երկիրներու հետ: Այս փորձը չորացար ձախողեցաւ, որովհետեւ անիկա զէմ է զիստութեան և Իրականութեան, որովհետեւ մեր քաջ արար ժողովուրդը կրցաւ անոր մէջ տեսնել իմքէրիալիստական զիմաղերժուած գաւ մը. հակառակ անոր որ նոյն այդ կուսակցութիւնը հիթլէրական և Մուսոլինական բազմատեսակ լարախաղութիւններով փորձեցին մտրեցնել արար երիտասարդութիւնը:

Այս անջատողական փորձերու կողքին կան նաև ուրիշ փորձեր որոնք ազատութեան, անկախութեան և զարթնումի համար մղուած պայքարին մէջ, կր խուսափին՝ արարական իւրաքանչիւր երկրի հետապնդած նպատակներն ու հարցերը ճշդորոշելու կան կարգ մը ճարար ազգայնականներ» որոնք կռնակ կը գարնանեն, օրինակ, Սուրբոյ մէջ մղուած ազգային պայքարի նպատակէն և երիտասարդութեան ու շարքութիւնը կը հրախրեն միակ կարգախօսի մը վրայ՝ «արարական միութիւն»։ անոնց ըսելու թէ ինչ ըսել կուզեն առով, ինչ է անոր նպատակը և ինչպէս պէտք է հասնիլ անոր: Անոնք այս կարգախօսին կուսան խորհրդաւոր, անորոշ գոյն մը, չեն ուզեր անոր մասին վիճարանի կը բուսականանան յայտարարելով թէ արարական Սուրբոյ բոլոր հարցերը միայն անոր իրականացումով կը լուծուին:

Այս փորձին մէջ վտանգաւորը միայն, արար մասաները իրենց ազգային պայքարէն և քաղաքական, տնտեսական և ընկերային պահանջներէն հեռու պահելը է, հապտ, ասիկէ զատ, լայն միջոց կը տրուի օտար իմքէրիալիզմի քարոզիչներուն, որպէսզի անոնք այս կարգախօսին հանդէպ արտայայտած իրենց կեղծ համակրանքով, սիրաչափին արարները և այսպէսով յաջողին զանոնք ժողովրդեցնել իրենց բուն ազգահարցէն:

Օրինակ զերմանական Ֆաշիզմը՝ արարները իրեն սիրաչափելու համար շատ կազմիչ ճարարական միութիւն» կարգախօսին շուրջ: Կեռ չենք մտած զերման երիտասարդութեան առաջնորդ Պալաուսը Վոն Շրախի Սուրբա կատարած այցելութիւնը և այն յայտարարութիւնները զոր անիկա բրաւ արարական տկուսի զեկափարներէն կազմուած պատուիրակութեան մը, որուն զլուխն էր՝ Կերմանիա սուսմ Սախա Յէթան Իմամը: Այն ստան Վոն Շրախ յայտարարեց որ գ՛րման Ֆաշիզմը կը համակի ի արարական հարցին և կը հաւատայ որ արարները իրենց միութեան համար կ՛ընթանան այն ուղիէն, որմէ քալեց Հիթլէր զերմանական «միութեան» համար: Ասիկա ըսաւ անոնց կարմեյաւ, որովհետեւ պատուիրակութեան մէջ չգտնուեցաւ մէկը որ իրեն հարց տար թէ ինչ է զերման կապիտալիզմի և անոր սպասարկու նացիներուն զիրքը ուրիշ ժողովուրդներու սարկացման հանդէպ, կամ Հիթլէր ինչ է գրած արարներու մասին իր «Մայն Գամմ» զիրքին մէջ:

Այս բոլորը բացորոշօրէն կապացուցանէ թէ օտար իմքէրիալիզմը որ փորձեց օգտագործել իսլամ-

ներու կրօնական զգացումները, կը փորձէ պատգործել նաև արարներու ազգային զգացումները:

Ինչպէս որ ճարտը՝ «Ասիական Ասիացիներուն» կարգախօսին տակ Չինաստանի հողերը կը նուաճէ՝ կարծես չինացիները տարացիներ չըլլային, այլ ամերիկացիներկամ կրտաչիներ:

Ինչպէս որ Մուսոյիներն ամենայն լըրութեամբ ինքզինք կոչեց «Իսլամի պաշտպան», հակառակ անոր որ իր գահիճներու սուրբը դեռ թաց են Ղարդ-Թարազուսի արարներու անմեղ արիւնով:

Նոյնպէս օտար իմբէրիտիւնները՝ անոնց զլուխը բլլալով գերմանական և իտալական ֆաշիզմը կը փորձեն օգտագործել «Արարական Միութեան» կարգախօսը ի նպաստ իրենց նուաճողական նպատակներուն, որոնց նշանախէցք կը հանդիսանան արարական երկիրներն ու Միջերկրական ծովը:

Անա Անգլիական իմբէրիտիւնը, միթէ՞ անիկա ևս չի քաջալերեր արարական միութեան կարգախօսը՝ աշխատելով գոչն իր ուղած ձևով իրագործել: Այսինքն, իր ազդեցութեան ենթակայ կոտորուած իրեններու գաշնակցութիւն մը, որուն միջոցաւ կարենայ իրեն ենթարկել արարական երկիրները, և գանձք իր և իր գործակալ Միոնիզմի համար գաղութայնացման ընթացքի գեանի մը վերածել:

Ուրեմն, մեզի կը մնայ զոճ չի դառնայ սուտին և կեղծիքին: Հետո կենայ տարտամ և անորոշ կարգախօսներէ, որոնց հեղինակները իրենք իսկ կը խուսափին որոշելու այդ կարգախօսներուն բովանդակութիւնը, կարգախօսներ որոնք վերջին հաշուով լայն շարով կօգտագործուին օտար իմբէրիտիւնի գործակալներուն կողմէ:

Պէտք է յատկօրէն հասկնանք որ արարական ազգային շարժման ներկայ շրջանի նպատակն է, իւրաքանչիւր արարական երկրի անկախութիւնը և արարական երկիրներու համադրածակցութիւնը անկախութեան և ազգային ու ժողովրդական ազատութիւններու համար իրենց մղած պայքարին մէջ:

Անկախութիւն արարական իւրաքանչիւր երկրին՝ անա՛ մեծագոյն նպատակը: Ինչպէս հասնիլ անոր:

ԱՐՄՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԱՆԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ ԱՆՈՐ ԶԱՄԱՆԵԼՈՒ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

Իւրաքանչիւր արարական երկրի արարներու շարժում հիմնական և առաջին նպատակն է, յամառօրէն պայքարիլ իրենց ապրած երկիրներու ազգային շարժման առաջ դրուած բոլոր հարցերը լուծելու համար:

Մեր՝ Սուրիոյ արարներու առջև դրուած, մեզի յատուկ պօրտականութիւն մը կայ. այն է, կարգադրել մեր և Տիրանայի շարարներութիւնները՝ արգար և պատուաւոր գաշնակցութեան մը հիման վրայ, որը երաշխաւորէ մեր ինքնազարութեան որոշ իրաւունքները և մեր երկրի գործերու ազատ տնօրինումը: Պէտք է յամառօրէն պայքարիլք վաւերացնել ապու համար սուրիական գաշնակցիւր և ձախողութեան մատնելու համար իմբէրիտիւնի մեծաւորներուն ճիգերը, որոնք կը փորձեն աշխարհել գաշնակցիւր և անկէ ջնջիլ մեր ազգային գերիշխանութեան նպաստաւոր կէտերը:

Պարտաւոր ենք աշխատիլ միացնելու համար մեր ազգային ուժերը, յանուն մեր հայրենիքի միութեան և խաղաղութեան, ընդդէմ ամէն ներքին անջատողականութեան կամ արտաքին նուաճողական սպառնալի-

քի, որ կու գայ քէ մայական կամ իտայական իմընքիս իրզմէն:

պարտաւոր ենք հետեւողականօրէն տշխատիլ սան-
մանագրական հանրապետական ըէժիմի պաշտպանու-
թեան համար, պայքարիլ անոր գործադրութեան և յար-
գումին համար, արգիլել անոր այլափոխումն ու շարա-
զործումը. որպէսզի մեր երկիրը ունենայ ազգային
գէժօկրատական ճշմարիտ ըէժիմ մը, որ մեզի թնչյատ-
րէ մեր ազգային կեանքի կազմակերպումը, իրակա-
նացնէ մեր ազգային միութիւնը՝ հողեկան, ինչպէս
նաև տնտեսական և քաղաքական մարզի մէջ:

Հոս պարտաւոր ենք խօսիլ արաքական գէժօկրա-
տիայ նիւթիւն չուրջ, նիւթ մը որ գաշնագրէն և ա-
նոր յարակից խնդիրներէն աւելի, ընդհանուր ասումը
կը շահագրգռէ ըսլոր արաքական երկիրները:

Իւրաքանչիւր արաքական երկրի առջև նպատակէ
դրուած իրականացնել իր մօտ գէժօկրատիան:

Արաքական գէժօկրատիայ ըսի, ասիկա կը նշա-
նակէ որ գէժօկրատական սկզբունքը, ընդհանուր ազա-
տութիւններ ապահովելու և իշխանութիւնը ժողովրդին
յանձնելու տեսակէտով ընդհանուր սկզբունք մըն է:
Ասկայն այս պարագան շարգիլեր որ գոյութիւն չու-
նենան արաքական գէժօկրատիայ, ֆրանսական գէժօ-
կրատիայ, Անգլիական գէժօկրատիա ևն. այսինքն գէ-
ժօկրատական ըէժիմը իր գործադրութեան և հասունու-
թիւն տեսակէտով ամէն տեղ նոյնը չէ: Անիկա իւ-
րաքանչիւր երկրի մասնայատկութեան համապատաս-
խան ձև ունի և կը փոխուի նայած տուեալ երկրի
յեղաշրջման... կարգ մը երկիրներու մէջ անիկա զեւ-
նոր սկիզբ կ'առնէ — ինչպէս մեր երկրին մէջ — ուրիշ
երկիրներու մէջ զարգացման բարձր աստիճան ունի

— ինչպէս Ֆրանսայի և Անգլիոյ մէջ — Իսկ այն մի-
ակ երկիրը ուր անիկա իր զարգացման գագաթնա-
կէտին է հասած, ատիկա խորհրդային սոցիալիստա-
կան հանրապետութիւններու միութիւնն է: Հող ալ
գործեալ գէժօկրատիան իւրաքանչիւր երկրամասի
ազգային մասնայատկութեան համապատասխան ձև
ունի և իր առաջագրած հարցերը կը անբերին միւս
երկիրներու հարցերէն:

ԱՐԱՔԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՆ

Աուրիայ մէջ արաքական գէժօկրատիան այն միակ
ճամբան է որուն պէտք է հետեի Սուրիան լուծելու
համար իր ազգային կեանքի առաջագրած բոլոր հար-
ցերը:

Աուրիական գէժօկրատիայի հիմք պէտք է ծա-
ռայէ ժողովրդային ազատութիւններու արձակումը:

Աուրիական գէժօկրատիան պէտք է իրագործէ
ազգային այնպիսի բարենորոգումներ որոնք օգնեն եր-
կրի վերականգնումին և բարգաւաճման գործին,
ինչպէս. ազգային նարաարարուեալի խրախուսումն
ու պաշտպանութիւնը, ներքին չուկայի աշխուժացում,
աշխատանքի օրէնսդրութեան հաստատում. եկամտաւի
հիման վրայ տուրքերու բաշխում. կառուցողական
ձեռնարկներու բացում երկրի եկամտունները օգտա-
գործելու համար. անգործներուն գործ. վերջ տայնա
ապրիմական աւատաւիրական ազայականութեան ան-
ջատողականութեան փորձերուն օրոնք կը քաջայե-
րուին և կը պաշտպանուին իմընքիս իրզմէ կողմէ.
օգնել զիւղացիին և բարձրացնել հողագործական ար-
տագրութիւնը, զիւղերու և քաղաքներու մէջ ժողո-
վրդի զաւակներու ուսումնական պէտքերը բաւարա-
բող զպրոցներ բանալ:

Անսասնօք են Սուրբոյ մէջ Գեօօկրատիայի պատանջներն ու տարբերք: Այս պատանջներուն ու տարբերուն վրայ հիմնուած է Սուրբոյ ազգային արարական գարթնուծք: Այն որ այս պատանջներուն կողմնակից է, կ'աշխատի անոնց իրականացման համար եւ ժողովուրդը կը զօրակոչէ անոնց գործադրութեան համար, անիկա է ճշմարիտ արար ազգայինը, անիկա է զէմօկրատը, որովհետեւ ազգայնականութեան պատանջները և զէմօկրատի պատանջները մեր երկրին մէջ մէկամբողջութիւն մը կը կազմեն: Արդարեւ, իրականութեան մէջ ի՞նչ ըսել է արարական զէմօկրատի: Արարական զէմօկրատի ըսել է կոթնիլ արար ժողովուրդին վրայ՝ դիմադրելու համար անոր ներքին և արտաքին թշնամիներուն:

Ի՞նչ կը նշանակէ արարական ազգային շարժումք: Գործնաւ կը նշանակէ յենուլ արար ժողովուրդին, անոր ուժին և կազմակերպուածութեան վրայ, կըսուելու համար արարական հայրենիքի ներքին և արտաքին թշնամիներուն դէմ:

Արդ, կարելի՞ է ներքին և արտաքին թշնամիին դէմ կռուիլ ասանց զիտակից ժողովրդի ուժին: Արար անկեղծ ազգայնականը իր արար ժողովրդին ուժին վրայ, ի՞նչ տեսակ ուժի վրայ կրնայ յենուլ:

Ասանց երկարելու, այս բոլորէն պարզորոշ կ'իւրեւ որ, մեր երկրի ներկայ վիճակին մէջ, ով որ կ'աշխատի անհատի տիրապետութիւն անեղծել կամ ով որ կը կռուի զէմօկրատիայի դէմ, վերջին հաշուով, անիկա իր ժողովրդի վիզը յուժի տակ գնելու համար պիտի յենու օտարին և անոր գործակալներուն, այսինքն, պիտի երթայ մինչև հայրենիքի դուռնանութիւն. իր, կամ իր խմբակի շահը պիտի գերադա-

մ հայրենիքի շահն: Երբ կ'ըսենք թէ մենք զէմօկրատներ ենք և թէ արարական ազգային շարժումք միայն զէմօկրատիան կրնայ իրեն որպէս հիմք ունենալ, սուտ են և խաբարայ բոլոր անոնք որոնք կ'ըսեն թէ մենք օտարը կը կապկենք: Իսկ անոնք որ կը խօսին ժողովրդի կոյր նապանգութեան և անհատի տիրապետութեան անհրաժեշտութեան մասին, եւ կը փորձեն իտալական և գերմանական Ֆաշիզմը կապկելով իրենք զիրենք Եանկեղծ ազգայնականներ՝ կոչել անոնց ըսելիք չունինք: Իրականութեան մէջ, թերեւ անոնց իրենց աշխակետով Հիթլէրն ու Մուսօլինին այ Եարարներն են:

ԳԷՄՕԿՐԱՏԻԱՆ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ընկերներ՝ ճշմարիտ և ուղիղ զէմօկրատիան արարներուն համար նորութիւն ժը չէ: Ընդհակառակը, անհատի իշխանութիւնն է որ օտար եղած է իրենց, միշտ անոր դէմ ծագացած և կռուած են: Սուրբ Գուրանի մէջ ըսուած է. «Ձեր բոլոր գործերը համախորհուրդ ըրէ՛ք»:

Միթէ՞ խալիֆաներու չըջանի, ասենին համապատասխան զէմօկրատիայ մը չէ տիրած: Հիմնականին մէջ խալիֆայութիւնը խորհուրդակցական հիմք ունեցած է, այսինքն, խալիֆաները կ'ընարուէին իսլամներու կողմէ նշանակուած ներկայացուցիչներու ազատ ընտրութեամբ: Երբ Մուափի խալիֆան խալիֆայութիւնը ժառանգական թագուորութեան վերածնցարարներէն շատերը այս բանին դէմ բողոքեցին, և Մուափին ըսին. «Ո՛վ Մուափի, պարսից Խոսրով թագուորին նման անձը թագուոր կ'ուզե՞ս ընել»: Բաշխեան խալիֆաներու պատմութեան մէջ շատ մը օրինակներ կան որոնք ցոյց կուտան թէ խալիֆաները որքան կարեւոր

բութիւն կ'ընծայէին ժողովրդի կարծիքին և խորհուրդին: Անա օրինակ մը: Օր մը Օմար իպն խըթապը ժողովրդին այսպէս խօսեցաւ. «Ո՛վ մարդիկ, նախ շնորհակցե՛ք և ապա հնազանդեցէ՛ք: Պէտէ՛վիին մէկը իրեն պատասխանեց. «Ո՛վ կը շնորհակցու՞մ, ոչ ալ կը հնազանդիմ: Օմար պատճառը հարցուց. պէտէ՛վին քառ. առայէն ամէն մէկերնուս վերաբերու մը բաժին ինկաւ, ի՛նչպէս կըլլայ որ ինծի բաժին ինկող վերաբերուն կարճ կըլլայ և դուն որ ինձե՛ն աւելի կարճահասակ ես, աւելի մեծ վերաբերու մը ունիս: Օմար պատասխանեց. Ապառլլա զաւակիս հարցուր պատճառը: Այն ատեն Ապառլլան օտքի ելաւ և ըստե թէ իր բաժինը հարը առւած է: Յայնժամ պէտէ՛վին քառ. հիմա հասկցայ և կը հնազանդիմ:»

Հիմա այս պղտիկ օրինակէն կը տեսնէք թէ ինչպէս Օմար իր իշխանութեան օրով կ'աշխատէր յուսարանել ժողովուրդը և հաշտի առնել անոր ազատ կամքն ու հաւանութիւնը: Կը տեսնէք թէ ինչպէս խալիֆաները կը յարգէին ժողովուրդը, կը սիրէին զան, կը հարցնէին անոր խորհուրդը՝ յազմահարելու համար անոր թշնամիները: Անոնք կը հաւաքէին ժողովուրդը, կը կանգնէին անոնց մէջանդ, կը պարզէին իրենց բոլոր հարցերը. յետոյ խորհուրդ կը հարցնէին, կը յետին, կը պատասխանէին իւրաքանչիւր հարցումին, կաշտ խառնէին համոզել սխալումները, մեծապէս կը հետաքրքրուէին, որպէսզի ամբողջ երկրին մէջ չզանուիր բար մը, որ զժգոճ ըլլայ իրենցմէ, համոզուած չըլլա իրենց իշխանութեան ողջամտութեան:

Հատարակ պէտէ՛վի մը կը վիճի Օմար իպն խըթապի հետ և Օմար հաշտի կ'առնէ ան-ր կարծիքը: Մինչդեռ մեր մօտ, ներկայիս իրաւունք չեն տար արար բանորներուն, գիւղացիներուն և մտաւորականներուն, որ-

պէտքի անոնք կարծիք յայտնեն իրենց ազգի և հայրենեքի գործերուն մասին, իրենց անուսով գործող վարչաձեւին մասին: Մեր մօտ իրաւունք չեն տար արար զանգուածներուն, որպէսզի անոնք զէմօկրատական ողջակի ընտրութեամբ ընտրեն իրենց խորհրդականներ կայացուցիչները:

Ընտրութիւնները կը կատարեն երկու կարգով, այն պատճառարանով թե՛ Սուրբիս արարները գեո անդիտակ են իրենց շահերուն և ընդունակ չեն ընտրելու իրենց երեսօտիանները... մինչդեռ խալիֆա Օմարը պէտէ՛վի մը առաջ կանգնած իր գործերու մասին հաշիւ կուտայ անոր, կ'ընդունի անոր քննադատութիւնները, կ'աշխատի իսլամներու հնազանդութիւնը շահիլ ոչ թէ ընտրութեամբ այլ անոնց ազատ կամքով և ընտրութեամբ:

Անա այս էր Բաշիաեան խալիֆաներու ժամանակի ժողովրդավարութիւնը, որուն արտայայտութիւնն է ներկայիս, արդի զէմօկրատական խորհրդարան կամ հանրապետական վարչաձեւը: Ինչպէս որ Օմար Բպն խըթապը իր իշխանութիւնը հիմնած էր խալիֆաներու փոխադարձ վստահութեան և ժողովրդական խորհրդակցութեան վրայ, նոյնպէս, պէտք է ներկայ հանրապետական թէ՛ ժիմը հիմնուած ըլլայ ժողովրդի ազատ խորհրդակցութեան վրայ, սահմանադրական թէ՛ ժիմի ճշմարիտ և մարտի գործադրութեան վրայ:

ՍՐԱԲ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ, ՎՐԱՅ ՅԵՆԵՑԷՔ, ՌԵՈՐ
ԹՇԵԱՄԻՆԵՐՈՒՆ ԳԷՄ ԿՈՌԻԵԼՍԻ ՉՍՄՅՐ

Արարական զանգուածները կը պաշտպանեն ամէն հանրապետական իշխանութիւն որուն պատասխանատուները կը յենուն ժողովրդին վստահութեան և ուժին վրայ, նայն այդ ժողովրդին ծառայելու և անոր թշնա-

միներուն զէ՛մ անսոցարար կրօնելու համար:

Օձար Իպն Արթուրը բաւ:

«Չեմ ներեր որ մէկը կեզեքէ միւսին, կամ մէկը յարձակի ուրիշի մը վրայ: Այդպիսի մէկը սոքիս աակ կ'աւանեմ՝ որպէսզի հասկնայ արդարութիւնը»: Իր խօսքը ուղղելով իշխանաւորներուն բաւ: «Աստուած ոչ ոքին իշխան կամ հսկայ ճնաւ»: Օձար ուրկէ՞ կ'ստանար այս անտելի ուժը, որ իրեն թոյլ կուտար այսքան յանդգնութեամբ և համաձակութեամբ սպառնալ բռնաւորներուն: Արդե՞ք հիթլերական շագրկաւոր դոճնդեւրուն նման գուճդեր ունէր, որոնք, օր ցերեկով, ատրճանակներով և գաւազաններով մարդ կտղաննէն, և ժողովրդէն կը պահանջեն նազանգել «Ճուհէրբին»: Արդե՞ք իր արամադրութեան աակ քնդարձակ բանաւորներ ունէր, որ կը հուաքեն հազարներով, հարիւր հազարներով ազատամիտներ: Ե՛լ Օձար մեծապէս վստահ էր որ ժողովուրդը իր ազատ կամքով իր և իր իշխանութեան կողքին կը կենար: Արովհեան ինք չէր կատարեր գործ մը, առանց ժողովուրդի խորհրդին: և բոլոր արարները՝ իշխանաւորներու զուլումին և ամգահարներու բռնութեան զէ՛մ մղուած կռիւին մէջ, իր հետն էին:

Իէմօկրատեան որ կը նշանակէ ժողովրդի իշխանութիւն, որ կը նշանակէ ժողովրդական խորհրդատուութեան սկզբունքին վրայ հիմնուած իշխանութիւն, անձանօթ բան մը չէր արարներուն, որոնք արդարութեան և ազատութեան համար, բռնութեան ու զուլումի զէ՛մ մղուած պայքարի հարուստ գրուագներով ի պատմութիւն մը ունին:

Անձանօթը արարներուն համար այն ճիշդագու-

բական» քարոյներն են և այն միապետական սարսափի իշխանութեան փորձերը, զոր ոմանք կ'ուզեն փոխ տանել օտար ֆաշիզմէն:

Հարկ չկայ նոր ապացոյցներու, ցոյց տալու համար թէ նման բան մը անհամապատասխան է արարներու շահուն և թէ ֆրանսական իմբէրիալիզմի արքաները կը բաշխելին ֆաշիստական նման քարոզները և հիթլերիզմի թախ կրողները:

Ասոր պատճառը հասկնալի է, իմբէրիալիստները լաւ գիտեն որ արար ժողովրդի վրայ անհատական իշխանութիւն հաստատել ուղղները, իրենց նպատակներու գործադրութեան համար, անպայման պիտի գիմեն իրենց, պիտի խնդրեն իրենց օգնութիւնը:

ՆԱՅՆՏԷՒՔ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ, ՊԵՏԻ ՏԵՄԵՒԷՐ ՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՄԻԷ ԵՐԲԵՔ ԶԻ ՂԱԽԱՆԱՆԵՐ ԻՐ ՀՍՅՐՆԵՒԹԻՅ

Իմբէրիալիզմի մեծաւորներուն համար աւելի զիւրին և նախնարելի է մէկ, կամ մէկէ աւելի անհատներու սարսափի իշխանութիւնը, քան հանրապետական իշխանութիւնը որուն կը մասնակցին և կը հսկին արար ժողովրդային զանգուածներ: Արովհեան անոնք շատ լաւ գիտեն թէ ոչ կամ կանուխ նման ճղկապարար մը իրենց պիտի ննթարկուի ժողովրդային գեղունութենէն սրաչափանուելու համար, իրենց ձեռքի՝ մէջ զիրար թեք գործիք մը պիտի բլլալ, մինչդեռ ժողովրդական հանրապետական ճամբիտ իշխանութիւնը մեծապէս պիտի գժուարացնէ և անկարելի դարձնէ իմբէրիալիզմի նպատակներու գործադրութիւնը:

Կը յիշէք անչուշա թէ ինչպէս անցեալի մէջ իւրէրիալիստները կառելին ժողովրդային ազատութիւնները: Կարծիքի, խօսքի և ժողովներու ազատութիւնը կաշկանդելու համար սարսափի օրէնքներու կը զիմէին,

ինչպէս ոճիրներու վերացման հաշակաւոր օրէնքը, մա-
մուլի օրէնքը են: Պէտք է պիտանալ թէ ազատութիւն-
ներու ամէն կաշկանդում, գիկտադուրական ամէն ճգ-
աւում, իսկականին մէջ յետադիմական՝ ոչ ազգային ճրգ-
աւում մըն է, որուն կապալ ինի օտար իմբէրիտիզմը:

Մեր արարական երկրին մէջ, նման ամէն փորձ
գրոշմուած է աւատապետերու յետադիմական շունչով:
Արովհեան միշտ անոնք են որ կը գաւաճանեն հայրե-
նիքին և կապալ ինին օտարին, երբ տեսնեն թէ իրենց
չաներն ու առանձնաշնորհումները վտանգի տակ են:

Պատմութեան փորձերը զոյց կուտան որ ժողո-
վուրդը երբէք չի գաւաճաներ իր հայրենիքին, անոր
քաղաք. և ընկերային շահերը միշտ համապատասխան
են հայրենիքի շահերուն հետ, անկախութեան և օտար
լուծի դէմ մղուող պայքարի շահին հետ: Հայրենիքին
գաւաճանողները միշտ եղած են շահագործող զատակարարի
ներկայացուցիչները, որոնք իրենց շահերն ու առանձ-
նաշնորհումները գերազասած են հայրենիքի շահերէն:

Այս առթիւ կ'արժէ յիշել Մատամ Սթաւլի նշանա-
ւոր խօսքը՝ Թրանսայրազնուականներուն մասին, որոնք,
կըր ֆրանսական յեղափոխութիւնը պայթեցաւ, միա-
ցան բրուսական բանակներուն՝ օտար բանակներուն, և
անոնց հետ քաշեցին իրենց հայրենիքի՝ Թրանսայրի վը-
րայ, կոտելու համար իրենց ազգին և ժողովրդին դէմ:

Մատամ Սթաւլը այդ շրջանի ազնուականներու մը-
տայնութիւնը նկարագրելով կըսէ, «Թրանսայր ազնուա-
կանները իրենք գիրենք աւելի հայրենակից կը նկա-
տեն աշխարհի ազնուականներուն, քան իրենց հայրե-
նակից ֆրանսացիներուն: Անոնց կարծիքով հին Եւրո-
պայի բոլոր տէրերը՝ ինչ երկրի և կայսրութեան ալ մաս

է-զմեն պէտք է միշտ իրար օգնեն:»

Բայց, պատմութեան մէջ այսքան հետու երթա-
լու պէտք չկայ: Ահա Թրանքոն, միթէ անիկա օտա-
րի օգնութեամբ չի՞ գաւաճաներ իր հայրենիք՝ Սպա-
նիոյ, պերմանական և իտալական բանակներու միջո-
ցաւ քանդելով սպանիական քաղաքները: Հիթլերի և
Մուսօլինիի օղանաւերուն թափածոսմբերուն միջոցաւ
պաննել տալով Պարչեյտնիոյ, Վալանսիայի, Մատրի-
տի երախաներն ու կիները: Ո՞վ է որ կը պաշտպանէ
Սպանիոյ անկախութիւնը: Սպանիոյ ժողովուրդը, անոր
գաւակները՝ բանուորներն ու զիւզացիները...:

Ահա՛ն պահտի Ղարիոն և Հաճօ աղան ձէջիրէի
մէջ, Եպրահիմ էլ Գանժը Լաթաքիոյ մէջ, Ապաիւլ Ղա-
ֆար Աթրաշը ձէպէլ Տրիւզի մէջ: Միթէ՞ անոնք ազ-
գային այս շրջանին իրենց աւատաւորական յետադի-
մական աղալութիւնը պահպանելու համար օտար իմ-
բէրիալիզմին չեն դիմեր: Միթէ՞ անոնք չեն նախըն-
տրեր ֆրանսացի կառավարիչին առջ ծուկի գալ,
եթէ այդ բանը ապահովէ իրենց իշխանութիւնը հայ-
րենիքի զիւզացիներուն և զաւակներուն վրայ:

Միթէ՞ չենք տեսներ Շէյխ Թաժի և անոր նման
ժարդիկ, որոնք «կ'ղմային հովանաւորութեան (man-
dal) և դէմ են անկախութեան հարցին: Աւելի կը նա-
խընտրեն ննազանգիլ կառավարիչներու (միւսթաշար)
իշխանութեան, քան թէ իրենց ժողովուրդի կամքին:

Միթէ՞ այսօր չենք տեսներ կարգ մը պատասխա-
նատուներ—կ'ըսեմ կարգ մը— որոնք կը նախընտրեն
Սուրիոյ ազգային իրաւունքներէն և զերիշխանութե-
նէն բան մը զոնել, քան թէ համաձայնութիւն յայտ-
նել այնպիսի լուծման մը, որ Սուրիոյ երաշխաւորէ

ազգային իրաւունքներու հետ, նաև կարգ մը ժողովրդային ազատութիւններ:

Միթէ՞ չենք նշմարեր որ, երբ ժողովուրդը ձայն կը բարձրացնէ իր կարգ մը իրաւունքներուն (և ազատութիւններուն համար, որոնք կապ ունին խոստացուած բարենորոգումներու հետ, անոնք անմիջապէս կ'ազդեն ինչն օտարին, կը նախընտրեն հովանաւորութեան ամօթը և կառավարիչներու նախաձեռնած քան թէ ժողովուրդին քիչ մը ազատութիւն բերող ազգային իրաւունքները:

Միթէ՞ չենք տեսներ մարդիկ, որոնք կը նախընտրեն զաշնակցիլ ֆրանսական շտապօգնական կառավարութեան մը հետ, որ զիրենք կը քաջախիբէ արտք ժողովուրդը ճնշելու և անաբեկելու մէջ: Կը զաշնակցին, հոգ չէ թէ այդ համաձայնութիւնը պարունակէ իմբէրիալիստական պայմաններ, որոնք կ'անցանին հայրենիքի իրաւունքներն ու ազգային զերիշխանութիւնը: Կը նախընտրեն այսպիսի համաձայնութիւն մը կնքիլ, քան թէ ֆրանսայի ժող. ձևկատի կառավարութեան հետ ստորագրել զաշինք մը, որ իր մէջ պարունակէ արաբներու ժողովրդային իրաւունքներու ճանաչումը և արաբական Սուրիոյ տայ ազգային աւելի ընդարձակ իրաւունքներ:

Միթէ՞ չենք նշմարեր որ, անոնք պատրաստ են զոնել հայրենիքի զերիշխանութիւնը, երբ տեսնեն թէ այս զերիշխանութիւնը պատճառ կըլլայ որ ժողովուրդը իրենց հետ մասնակցի երկրի զեկազարման դարձին:

Ասոր համար է որ ղեկավարաւորի և ժող. ազատութիւններու համար մղւած պայքարը նոյն ատեն պայքար է ազգային ազատագրութեան և անկախութեան

համար: Արաբական ազգային շարժումը և ղեկավարաւորան նոյն բանն են: Կարելի չէ դանոնք որեւէ ձեռք իրարմէ բաժնել:

Օտար լուծէն ազատագրուելու համար ամբողջ արար ժողովրդի պայքարը, նոյն ատեն կ'ախ մընէ նաև ժողովրդային ազատութիւններու և ղեկավարաւորի համար:

Որով արար. ազգ. հարցը մէն մի արար երկրի արար ժողովրդին առջև կը դնէ առաջին պարտականութիւն մը. յամառօրէն և անողօքաբար պայքարիլ իր երկրին մէջ ստեղծելու համար ղեկավարաւորան ճշմարիտ սահմանադրական հանրագիտական բէթիմ մը:

ԱՐԱՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՊՕՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԻՐԱՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

Ըսինք թէ երկրի առաջ դրուած նպատակները ծընունդ են մեր ընկերային, քաղաքական և զարգացման ստաիճանի պայմաններուն. արդիւնք են մեր միւս երկիրներու հետ ունեցած կապին:

Անկասկած մեզի ամենամօտակի եզող երկիրներ կը հանդիսանան արաբական երկիրները:

Աշխարհագրական զիրքը, տնտեսական յարաբերութիւնները, լեզուի և մշակոյթի կապերը արաբական երկիրները աւելի ամուր կը կապեն իրարու և պատճառ կը գտնան որ մէկ երկրի արար ժողովուրդը խորապէս հետաքրքրուի միւսին վիճակոյլը:

Ինչ է այն հիմնական և առաջին պարտականութիւնը որ մենք՝ Սուրիոյ և Լիբանանի արաբներու ունինք, արաբական միւս երկիրներու ցանցին մէջ:

Սիւրիոյ, Լիբանանի և միւս երկիրներու արար-

ներու հիմնական և առաջին պարտականութիւնն է, ազգային պայքարներու մէջ իրար համերաշխիւ, անկախութեան և ազգային ժողովրդային ազատութիւններու համար մղուած պայքարին մէջ իրար թե թիկունք ապ, փոխադարձաբար իրար օգնել իւրաքանչիւր երկրի ներքին զմուարութիւնները յաջթանարելու համար:

Մեր՝ Սօրիոյ և Լիբանանի արարներու օ պարտականութիւնն է, ամէն միջոցով կազմակերպել մեր համերաշխութիւնը Պաղեստինի արարներուն հետ: Օգնել բրիտանական և սիոնիստական նուաճողական խմբերիայիցմի դէմ անոնց մղած փոտայեղ պայքարին: Պաղեստինի արարներուն աք պարտականութիւնն է, իրենց ամբողջ ուժով աջակցել մեզի որպէսզի մենք ալ կնքենք Փրանսայի հետ՝ արգարութեան, զեմօկրատիայի և եզրայնութեան վրայ հիմնուած գաշտակիր մը: Մենք պարտաւոր ենք օգնել իրազի ժողովրդին, իրազցի բանտներուն, զիւղացիներուն և մարտիրոկաններուն, որոնք կը կռուին իրազին յեաղիմութեան նորստմներուն դէմ: Սարսափներ որոնց քաջալերողն է Անկլիական իմբէրիայիցմի դէմ: Մենք պարտաւոր ենք գործակցել իրազին, որ կը՝ պնդանմջէ իրազեան սածմանազրութեան իսկական զօրծազրութիւնը, սարսափ օրէնքներու ջրու ջումը և իրանգի ժողովրդին համար նեկանի րաններ կնքմելու և քաղաքականապէս կազմակերպուելու ազատութիւն: Իրազի արար բնակիչներն ալ, իրենց կարգին պարտաւոր են օգնել մեզի, որպէսզի մենք պանքսանենք մեր ազգային ներկաը ջրմանը: Պարտաւոր են օգնել Պաղեստինի արարներու Անկլո—Սիոնիստական խմբերիայիցմի դէմ մղած պայքարին և աշտպէս փոխազարձաբար . . . :

Հարկ չկայ յիշեցնելու անշուշտ, որ արարական այս համազօրծակցութիւնն ու համերաշխութիւնը պէտք է ուժեղ հիմերու վրայ ըլլայ և չպէտք է բաւարարուի կասաւարութեանց միջև ըլլալիք զիւղամտութիւնական կապերով կամ կարգ մը անձնաւորութիւններու իրար հետ ունեցած «թեթեւ» շփումներով:

Կ'ուզեմ այս առթիւ գրանել ալ նաև, որ կարգ մը մարզիկ այն միտքը կը տարածեն թէ՛ արարական միութիւն ըսելով պէտք է հասկնալ փոխազարծ դաշնազրերու սարսազրութիւն մը՝ Իսմայիլի կասաւարութեան և Պաղեստինի, ԵՂմէնի ու Աէմաի կասաւարութեան միջև եւն, և նման բան մը շնորհաւորելի է եթէ իրեն նպատակ բրած է խազազրութեան նպատակ և արարներու շահուն ծոտայելու: Սակայն առիկա էարար կասաւարութեան միջև կնքուած գաշտակիր մէ է այս միայն, ոչ աւելի և ոչ պակաս: Նման գաշտակիրներ մշտականօրէն ներքին և արտաքին գանազան ազգեցութիւններու ենթարկուելու վտանգին առկ կ'ըլլան, եթէ իրենց հետ շահեման նոյն աշտ երկիրներու արարական բաշտ գանազամներու կազմակերպուած համաձայնութիւնը, անոնց անստական և մշակութային օրկաններու և ժողովրդական կազմակերպութիւններու հաւանութիւնը:

ԱՐԱՐԵՆԵՐՈՒ ԿԱՊԸ ՌԻՐԻԸ ԺԱՂՈՎՈՒՐՆԵՐՈՒ ԸՆՏ

Կը բաւէ՞ միայն որ արարական երկիրները իրար միմեան կամ անոնց ժողովուրդները իրարու փոխազարձաբար համերաշխին:

Ոչ: Արովհետև արարական ժողովուրդները արարական թաւփի մը մէջջ չեն որ կ'ապրին, ոչ ալ կարուած են միւս ժողովուրդներու կեանքին և միջազային քաղաքականութեանէն: Միջազային կացութեան

մէջ տեղի ունեցող ամէն փոփոխութիւն իր ուղղակի կամ անուղղակի ազդեցութիւնը կ'ունենայ արարական երկիրներու վրայ: Յիշե՛մ Ժօտաւոր անցեալին ակնարկ մը նեանք, պիտի տեսնենք թէ ի՞նչպէս Միւնիխի մէջ Ձեխոստութեայ գլխուն խազցուած զուր պատճառ դարձաւ որ, իմքէրիախտական յարձակողականը խտանայ արարական երկիրներու վրայ, ինչպէս Պաղեստինի վրայ, սուրիական և իբրանական դաշնագրերու դէմ, Ղարպ-Թարապուսի արարներուն դէմ, Եգիպտոսի ազգ. շարժման դէմ:

Բոլորս ալ գիտենք որ, Յրանսայի մէջ Տալաթէ-Պօնէի իշխանութեան գլուխ ըլլալը, անոնց հակաժող-ճակատային քաղաքականութիւնը պատճառ դարձաւ որ մեծ ֆինանսի իշխանները և պանքէթները խտանեն իրենց պայքարը գաշնագրին դէմ, փորձելով այլափոխել դայն և կրճատել անոր շնորհած ազգային դոյզն ազատութիւնները:

Մենք պէտք է ունենանք արտաքին իմաստուն քաղաքականութիւն մը որ համապատասխան ըլլայ մեր ազգային շահերուն:

Այս հարցը երկու երես ունի:
ԱՐԱՐԱՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ ԻՄՔԵՐԻԱՎԻՍԱԿԱՆ,
ՅԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԴԵՄՕԿՐԱՏԱԿԱՆ
ՊԵՏՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԵՊ

Առաջին.— Միջազգային ներկայ կացութիւնը բընորոշող գիծը այն է որ, մէկ կողմ կան իմքէրիախտական պետութիւններ, ուր կը տիրէ ֆաշիստական ընթացք: Ասոնք հոգի ի բոխն կ'աշխատին և դորձնակներէն արդէն սկսած են ուրիշ ժողովուրդներու հողերը նուաճել, նոր դաշնութիւնը կորզել և հոն կանգ-

նել իրենց բարբարոս իշխանութիւնը: Իշխանութիւն մը որ հիմնուած է աւերի և մահուան վրայ, որ կ'ըսպաննէ ազգային շարժման ամէն հեռք:

Այսպիսի տէրութիւններ են Գերմանիան, Իտալիան և Ճափոնը: Այս տէրութիւններու կողքին կան նաև ուրիշ տէրութիւններ, ուր կը տիրէ զէմօկրատական ընթացք. ինչպէս Անգլիան, Յրանսան ևն.: Ասոնք ալ իմքէրիախտական տէրութիւններ են և ասոնցմէ ոմանք իրենց զազու թնեբուն մէջ կը վարեն այնպիսի քաղաքականութիւն մը, որ ֆաշիստականէն նուազ բարբարոս չէ, ինչպէս սոնիստական քաղաքականութիւնը, սարսափի, մահուան և աւերի քաղաքականութիւն մը որուն կը հետեի Անգլիան Պաղեստինի մէջ:

Սակայն այս տէրութիւններէն իւրաքանչիւրին մէջ կան երկու որոշ և հակամարտ բանակներ, որոնցմէ ամէն մէկը իր բացայայտ կնիքը կը դնէ երկրի քաղաքականըզութեան վրայ: Ասոնցմէ առաջինին մաս կը կազմեն մեծ գրամատերներն ու իմքէրիախտը, որոնց ներկայացուցիչն է՝ Անգլիոյ մէջ Ձեմպրոյէյըր և Հայիֆաքը, Յրանսայի մէջ՝ Տալաթէն և Պօնէն: Ասոնք կ'ուզեն արտաքին և ներքին ճակատի վրայ վարել ֆաշիստական յետադիմական սարսափի քաղաքականութիւն:

Երկրորդին մաս կը կազմեն ժողովրդային զէմօկրատական տարրերը որոնք կ'ուզեն վառ պահել և ընդարձակել զէմօկրատիքի շունչը երկրին մէջ, ունենալ զէմօկրատական կառավարութիւն, որ օժտուած ըլլայ զէմօկրատական ճշմարիտ քաղաքականութեամբ, որ ներքին ճակատի վրայ ուժ առայ ժո-

զովորդային ազատութիւններու և ընկերային յաստի-
զիմութեան, արտաքին ճակատի վրայ պաշտպան կանգ-
նի խաղաղութեան, պաշտպանէ ժողովուրդներու
անկախութիւնը, քաջալիւրէ անոնց անկախութեան
փորձերը, ապա անոնց ժողովորդային ղեմակրատական
ազատութիւններ:

Այս անասկէտով, Սուրիոյ և Լիբանանի արարնե-
րուս պարտականութիւնն է, պահանջել ամուր դաշ-
նակցութիւն մը ղեմակրատական Ֆրանսայի հետ, որ-
պէսզի միաւրի ղիմադրենք ֆայիզմի ծաւալողական
ախորժակներուն և:

Պարտաւոր ենք նաև Ֆրանսայի ժողովուրդէն պա-
հանջել որ մեզի օգնէ, ճնշում բանեցնէ իր կառավա-
րութեան վրայ որպէսզի նա ընթացողէ մեր ազգային
պահանջներուն, հաւատարիմ մնայ իր դաշնակցութեան,
որ իր այս տեղի ներկայացուցիչները մեր երկրի բա-
րեւրջման աշխատին, ոչ թէ անոր յետամնացութեան,
օգնեն ժողովուրդին ընդդէմ յետադիմութեան և ոչ թէ
օգնեն յետադիմութեան՝ ընդդէմ ժողովուրդին: Մենք
կ'ուզենք որ Ֆրանսան հաւատարիմ ըլլայ իր ստորա-
դրած դաշնագրին և օրին մէկը մեզի ալ Չէխոսլովա-
քիոյ պէս երեսի վրայ չի ձգէ: Չենք ուզեր որ Ֆրանս-
գիւանադիտութիւնը ընկրկող և վախկոտ քաղաքակա-
նութիւն մը վարէ, ինչպէս ըրաւ Իսկէնաէրունի հար-
ցին մէջ:

Ահա այս է մեր պահանջը Ֆրանսայէն: Պարտա-
ւոր են նաև նոյնպէս ընել Իրազի և Պաղեստինի ա-
րարները Անգլիոյ և անգլիացի ժողովուրդին: Անշուշտ
միշտ պէտք է նկատի ունենալ այս երկու երկրներու
մասնայատուկ պայմանները և զանոնք Անգլիոյ կա-

պող յարաբերութեանց զարգացման տարրեր ստաիծան-
ները:

Սակայն մեր արտաքին քաղաքականութեան ամ-
բողջ հարցը այս չէ:

ՄՐԱՐԱԿԱՆ ՍԶՎԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ
ԲԱՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Մեր արտաքին քաղաքականութիւնը երկրորդ
երես մը ևս ունի:

Ներքող. — Այն է, արտաքին ազգային շարժու-
մը սերտորէն զօդել եւրոպական երկիրներու ժողով-
րային շարժման և մասնաւորաբար բանուորական
շարժման հետ:

Սուրիոյ և Լիբանանի արարներու պարտականու-
թիւնն է ամբացնել իրենց կապերը Ֆրանսայի և ժո-
ղովրդական բանուորական շարժման հետ: Ղարդ-թա-
րագլուսի արարները պարտաւոր են ամբացնել իրենց
կապերը Իտալիոյ ժողովրդական և բանուորական շարժ-
ման հետ: Պաղեստինի և Իրազի արարները պարտա-
ւոր են ամբացնել իրենց կապերը Անգլիոյ ժողովրդա-
յին շարժման և բանուորական շարժման հետ, որուն
ներկայացուցիչն է Անգլիոյ կամկուսակցութիւնը:

Կարգ մը արարներ չեն ուզեր այս ուղիով ընթա-
նալ, վախնալով որ անգլիացի, ֆրանսացի, իտալացի
և գերմանացի իմբէրիալիստներու հանդիսար կը խա-
ղարեն: Անշուշտ այս գերջիները չեն ուզեր որ իրենց
երկրի բանուորները կապ ունենան տարաքական ազգա-
յին շարժման հետ: Անոնք չեն ուզեր որ Անգլիոյ կամ
Ֆրանսայի մէջ ձայն մը բարձրանայ ի նպաստ արաբ-
ներու պայքարին, անոնց ղեմակրատական ժողովրդա-
յին պահանջներուն: Բոլորս ալ գիտենք թէ իմբէրիա-

իստանբուլը ինչ մեծ արդեւքներ կը գնեն ամէն այն արարներուն զէմ, որոնք կ'ազեն Եւրոպա մեկըլլ, հոն, Եւրոպական ժողովուրդներուն առջև պարզելու համար արարական հարցը:

Ինչո՞ւ անգլիացի և ֆրանսացի իմբէրիայիստները և մասնաւորաբար գերմանական և իտալական ֆաշիզմի գործակալները կը կոտին Եւրոպական քանուորական շարժման և արարական ազգային շարժման միացման:

Հասկարեւոր հարցի մը քննութեանն է որ կ'անցնի՞ք, հարց մը՝ որուն քննութենէն խոյս կուտան չատ մը իրենք զիրենք «արար ազգայնականներ» կոչողներ:

Ի՞նչ է ԻՄԲԵՐԻԱԼԻԶՄԸ

Ի՞նչ է իմբէրիալիզմը: Ի՞նչ է այն ուժը որ մեզ կ'ստրկացնէ, կը հարածէ և միշտ կ'աշխատի որ մեծ իր իշխանութեան տակ մեանք:

Ի՞նչ է ֆրանսական իմբէրիալիզմը: Ի՞նչ է անգլո-Սիոնիստական իմբէրիալիզմը: Ի՞նչ է գերմանական և իտալական իմբէրիալիզմը:

Իմբէրիալիզմը իր ներկայ ձևով չի նմանիր բաժնի մը հարիւր տարի առաջուայ հին թալանի արչաւանքներուն, որոնք մասին կը խօսի պատմութիւնը: Ոչ ոք կը նմանի հոսովեական հին արչաւանքներուն կամ մօնկոլոներու՝ Եւրոպայի և Մերձասոր Արևելքի վրայ կատարած ծանօթ արչաւանքներուն:

Իմբէրիալիզմը սոսկ տուեարական առաքելութիւն մըն ալ չէ, ինչպէս հինին մէջ էր: Ժամանակին Եւրոպայէն մեծ թիւով վաճառականներ Հնդկաստան կամ Ամերիկա կ'երթային, այդ տեղի բնակիչներուն հուլունք կամ պերճանքի առարկաներ կը վաճառէին և

ֆոխարէնը, ոսկիով և թանկագին իրեղէններով բեռնուոր երկիր կը դառնային, հոն զանազ քարձք գիշերով ծախելու համար: Իմբէրիալիզմը, կարգ մը ճարտարարուեստական երկիրներու մօտ, իրենց շաւեղիալ ազրանքները քշելու համար նոր շուկաներու ի նպաստ կատարուած փնտառաք մըն ալ չէ միայն:

Այս բոլորը չեն բնորոշեր նուաճումի այն ներկայ ձևը որ ծանօթ է «Իմբէրիալիզմ» անունով:

Ներկայ իմբէրիալիզմը՝ առիկա, չիբ գարգացման գոգաթնակէտին հասած կապիտալիզմն է, որ տիրող կը հանդիսանան մօնօրօյիստական ընկերութիւնները և ֆինանսական կապիտալը. որ գրամազլու իններու արտահանումը առաջնակարգ կարևորութիւն կ'ստանայ. որ սկսած է աշխարհի բաժանումը միջազգային կապիտալիստական ընկերութիւններու միջև. որ՝ աւարտած է երկրազուեղի բաժանումը կապիտալիստական ամենամեծ ակրութիւններու միջև» (Լէնին— իմբէրիալիզմ, վերջին է թափ կապիտալիզմը):

Աւրեմն, իմբէրիալիզմը կը բնորոշուի անով որ, Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ գոյութիւն առին կապիտալիստական մօնօրօյիստական մեծ ընկերութիւններ, որոնք տիրապետեցին Ամերիկայի և Եւրոպայի ժողովուրդներու անտեսական և քաղաքական ամբողջ կեանքին, ինչպէս նաև Ասիայ և Ափրիկէի՝ այսինքն գաղութային ժողովուրդներու կարողութիւններուն: Լսեցէք թէ ի՞նչ կ'ըսէ Սթալին իմբէրիալիզմի Լէնինեան ուսմունքի մասին:

«Իմբէրիալիզմը ճարտարարուեստական երկիրներու մէջ, մօնօրօյիստ պանքիէր և գրամատէր ընկերութիւններու և հաստատութիւններու տիրապետութիւնն է:

Ի մբէրիայի զմը գրաստագրութիւններու արտահանումն գէղի նախանիւթի կեդրոնները: Կատաղի և բարբառս պոյքար մըն է. այս կեդրոններուն տիրաւորութեամբ, պոյքար մը աշխարհը վերաբաժանելու, որուն իրազօրժման համար յամառօրէն կ'աշխատին ֆինանսական իմբաւորութիւնները և նոր պետութիւնները, որոնք Եսրէին տակն տեղ կը փնտսեն իրենց համար: Կը կտուին նախապէս անգլաւարտած չին ֆինանսական իմբաւորութիւններուն և աւելութիւններուն զէմ...

Ի մբէրիայի ստական գտնագոյն իմբաւորութիւններու միջև մղուող այս կատաղի և բարբառս պոյքարին շատկանշակոյն կողմը այն է որ, անիկա գուռ կը բանայ իմբէրիայի ստական նոր պատերազմներու, պատերազմներ՝ որոնց նպատակն է միշտ հոգի գրաւել:

... Եւ մբէրիայի զմը անիկա գաղութային և արկար ու ենթարկուած երկիրներու միջինուստը բնակիչներուն անտելի կեցեցումն ու անմարդկային ճշտութիւն է: Այս շահագործումին և ճշտութիւն նպատակն է մեծամեծ շահեր կորզել, գերշահեր ապահովել (Սթալին - Լենինի զմի հարցեր):

Արեւմտեան ֆրանս. իմբէրիայի զմը խոշոր գրամատակերու և մտնորոյիս արեւելիս թիւններու տիրապետութեանըն է Սուրբիոյ և Լիբանանի վրայ: Ասիկա չօչափելի տրէն կը տեսնենք Պէյրութի, Իսմաիլիոսի Լայիպի և մանաւանդ ձէղի բէրի մէջ:

Մեղ շահագործող ֆրանսացի ֆինանսի, պանքի և քարիզի տէրերը նոյն ատեն կը շահագործեն նաև միջինուստը ֆրանսացի բանուորներ և գիւղացիներ, որոնք շարունակ կը պոյքարին ֆրանսական գրամատակեր և պանքիէր շրջանակներուն զէմ, յետագիմական

այն սև ուժին զէմ, որ կ'ատէ մեր ազգային ազատագրական շարժումը և անոր զէմ այնպէս կը կտուի, ինչպէս կը կտուի Ֆրանսացի ժողովուրդի զէմ կրատական ժողովրդական շարժման զէմ:

Մենք արարներս և մեղի հետ ֆրանսացի բանուորները, գիւղացիութիւնը և միջին դասակարգի գաւակները, որոնց կը կործանէ իմբէրիայի ստական կատաղի զմը, կը յարձակի անոնց իրաւունքներուն, աշխատանքի ժամերուն և օրավարձերուն վրայ, մենք միտսին կը պոյքարինք մէկ թշնամիի զէմ, այլ պարտաւորութեան տակ և այլ միջոցներով: Այլ հասարակաց թշնամին իմբէրիայի զմն է: Ի՛նչ գիբք որ կը բանէ ֆրանսական իմբէրիայի զմը Սուրբիոյ հանդէպ, նոյն գիբք կը բանէ նաև անգլիական իմբէրիայի զմը Իրազի ժողովուրդին և անգլիացի բանուորներուն հանդէպ:

Պէտք է ուրեմն, արարները ոչ միայն իրար հետ միանան և համերային, այլ և արարական ազգային շարժումը կապեն եւրոպական ժողովրդային և մասնաւորապէս բանուորական շարժման հետ:

Իսկ այլք գոցել իմբէրիայի զմի բնոյթին և գոյութեան վրայ, խուսափիլ քննել անոր տեսական, բնակչային և քաղաքական հիմունքները. յետոյ, ֆրանսական իմբէրիայի զմն փրկուելու համար իտական և գերմանական իմբէրիայի զմի օգնութեան գիմի, կը նշանակէ ժողովրդային և խաբել արարական լայն զանգուածները, կը նշանակէ ազգային շարժումը անջատել իր բնական դաշնակիցներէն. զայն վերածել գործիչի մը որ օգտադործուի իմբէրիայի ստական նուստող մէկ տէրութեան կողմէ ընդդէմ ուրիշի մը նուստողականութեան:

Ասիկա, ուզենք կամ չուզենք, գործնականորէն կը նշանակէ արարները վաճառել գերմանական կամ իտալական ֆաշիզմին:

Ասիկա հասկնալի է, մանաւանդ իմքէրիալիզմի ներկայ շրջանին եւ ներկայ ձեւին մէջ, ուր ճկապիտայի ազգային զանազան ճակատները միեւնոյն չլիթա՝ ի բաղկացուցիչ օղակներն են՝ դարձած՝ միջազգային իմքէրիալիզմի ճակատ անուճով, որուն պէտք է դիմազրուէ բոլոր երկիրներու յեղափոխական շարժման քնդհանուր ճակատը:

(Սթալին—Լէնինեան հարցեր):

ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

Ասոր համար է որ մենք, ամէն բանէ առաջ կը կատարենք մեր պարտականութիւնը հանդէպ արարականութեան, արարներու ազատութեան եւ անկախութեան, ցոյց տալով ազատութեան և անկախութեան ճամբան, որ հետեւեալն է.

Ա. — Իւրաքանչիւր արարական երկրի մէջ արարները համախմբել ազգ. միութեան մը մէջ:

Բ. — Ժողովրդային ղեմակրատական ազատութիւններու համար մղուած պայքարին մէջ պէտք է բոլոր արարական երկիրները իրարու օգնեն:

Գ. — Ամբողջել իրենց շարժման կապերը Եւրոպայի ժողովրդական և մասնաւորաբար բանուարական շարժման հետ:

Լսեցէք Սթալինի հետեւեալ խօսքը որ համառօտակիտորէն, իր մէջ կ'ամփոփէ պատմութեան փորձառութիւնները և ներկայ դարու ազատագրական շարժմանց գիտական ուսումնասիրութեան արդիւնքները:

«Յառաջադէմ երկիրներու բանուարական շարժման

չափը և զազու թնորու ազգային ազատագրական շահը կը պահանջեն յեղափոխական շարժման այս երկու ձեւերուն մէկտեղումը միացեալ մէկ ճակատի մէջ, ընդդէմ միացած թշնամիի մը, որն է իմքէրիալիզմը:

«Բան որ զսակարգի յազմանակը յառաջադէմ երկիրներու մէջ, և զազու թնային ձնչուած ժողովրդներուն ազատագրումը իմքէրիալիզմի լուծէն, անկարելի է առանց յեղափոխական միացեալ ուժեղ ճակատի մը կազմութեան:» (Սթալին—ազգային հարցը):

Անոնք որ իրենք զիրենք արաք ազգայնականներ կը կոչեն և ղէմ են որ արարական ազգային ազատագրական շարժումը սմուր կապուի Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, և ամբողջ Եւրոպայի բանուարական և ժողովրդային շարժման հետ. անմեք, ուզեն կամ չուզեն, գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար կը ծառայեն իմքէրիալիզմի շահերուն և գործնականորէն ղէմ կ'երթան արարական երկիրներու ազատագրման:

Անոնք որ մեզի կը մեղադրեն ըսելով թէ մենք ձեռք կ'երկարենք Փարիզի բանուորներուն, կը գործակցինք Մօրիս Թորէզի և Կապրիէլ Բէլիի հետ դաշնադրի վաւերացման համար, իրենք իրենց սկնարկները կ'ուղղեն ղէպի Պէրլին և Հոսի, ղէպի Մուսօլինի և Հիթլէր, իրենց ձեռքերը կ'երկարեն մինչև իտալական և գերմանական հեղափոխարանները, ձեռք սեղմելու համար. . . ուս և այլ բաներու համար: Այդպիսիները կապ չունին արարականութեան հետ, անոնք զաւաճաններ և վարձուածներ են, պէտք է մեր ժողովուրդը թքնէ անոնց վրայ, այդ ստոր լրտեսներուն վրայ: Յաւալի է որ մեր երկրին մէջ չկայ ժողովրդական ճշմարիտ և ուժով կառավարութիւն մը, որ»

պէսզի գանձք զնէ հոն ուր արժանի են:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՐԱՅԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Արարական ազգային շարժման քննութիւնը կատարեալ և քաղժակողմանի ընելու համար, անհրաժեշտ է մասնացոյց ընել նաև ուրիշ յոյժ կարեւոր կէտ մը: Ատիկա արարական երկիրներու մէջ ապրող ազգային փոքրամասնութեանց հարցն է:

Ազգային փոքրամասնութիւն բնելով քննական արարչեմ ուզեր հասկնալ կրօնական և դաւանական այն խմբաւորումները որոնց մասին մեր մօտ շատ կը խօսին. մանաւանդ իմրէրիւիզմը և տեղական յիտադիմութիւնը, որոնք դաւանական վէճերու արժարժուեմով կ'ուզեն մէկ հայրենիքի դաւաններ իրար գէմ լարել, երկրի մեծ կամ փոքր գործերուն միջամտել և չիտղուլ որ մենք մեր ազգային գերիշխանութիւնը վայելենք:

Հիմա մեր քննութեանը առարկան դաւանական այս խմբաւորումները չեն: Առայժմ կը բաւականանք պահանջելով որ սահմանադրական ղէմօկրատական սրէնքները, որոնք կը խօսին մարդոց հաւատքի, դաւանանքի և խղճի ազատութեան մասին, ճշգորէն գործադրուին:

Ազգային փոքրամասնութիւն բնելով պէտք է հասկնանք, օրինակ Սուրբոյ և Լիբանանի հայերն ու քիւրտերը, իրազի քիւրտերը և պաղեստինի հրեաները:

Արարական հարցը կատարեալ և խաղաղ լուծում չունենար և ոչ ալ արարական ազգային շարժումը

յաջողութեամբ կ'ընթանայ զէպի մեր յիշած նպատակները, եթէ երբեք անիկա, արարական երկիրներու մէջ ապրող գանազան ազգային խմբաւորումներուն հանդէպ չի վարէ գիտականօրէն կշռուած, ղէմօկրատական ուղի գաղափարականութիւն:

Զարմանալի ոչինչ կայ, եթէ բսնք թէ արարական իսկական քաղաքականութիւնը նոյնապէսակ վերարեւմտեանք պէտք չէ ունենայ ամէնուն հանդէպ, որովհետև անոնք բոլորն ալ իրարմէ կը տարբերի իրենց վիճակով, ազգային նպատակով և դիրքով, Օրինակ Պաղեստինի մէջ պէտք է պայքարիլ սիւնիտական ներդազթիւն ղէմ, արգիլիլ հողերու վաճառումը, հաստատել ղէմօկրատական բէմիմ մը որ Պաղեստինին տայ անգորրութիւն և խաղազութիւն, արդարօրէն լուծէ արարներու և հրեաներու վէճը, ճանչնայ արարներու ազգային իրաւունքները իրենց պայկնական հողին և հայրենիքին վրայ, միւս կողմէ չնորհելով հրեաներուն իրենց իրաւունքները՝ որպէս կրկրի մէջ ապրող ազգային փոքրամասնութիւն:

Գալով Սուրբոյ և Լիբանանի մէջ ապրող հայերուն, անոնց պարագան մեծապէս կը տարբերի վերինէն ընդնպէս Իրազի քիւրտերուն պարագան կը տարբերի Սուրբոյ Հայերուն և Պաղեստինի Հրեաներուն պարագայէն:

Կարգ մը «արար ազգայնականներ», «գիւտնազէտներ» և նոյնիսկ «չէֆեր» կը փորձեն ուրանալ ոչ արար տարբերու գոյութիւնը արարական երկիրներու մէջ, Այս ուրացումը գրիւնք կը մղէ ըսելու, որ պէտք է գրկել ազգային փոքրամասնութիւնները ազգային ամէն իրաւունքէ և բոնի ուժով ստիպել գանձք ըր-

պէսզի դադրին իրենց ազգային մշակոյթէն, լեզուէն և: ձուլուին արաբ մեծամասնութեան մէջ:

Նման գիրք մը երբեք ճիշդ չէ և ոչ ալ համապատասխան արարական շահերուն: Նման գիրք մը գործնականին մէջ, միայն իմբըրիալիզմի շահերուն և նպատակներուն կրնայ ծառայել:

Նման գիրք մը պատճառ կ'ըլլայ որ ազգային փոքրամասնութիւնները, օրօրօցի մը նման օտարութիւն զանազան զէպրեքէն և վերջին հաշուով պատգարծուին իմբըրիալիզմի կողմէ իր սիրապետութիւնը ստրկացնելու համար, օգտագործուին նաև սոյն փոքրամասնութեանց յետադէմ դասակարգիւն կողմէ, որոնք կը փորձեն փոքրամասնութեանց զանգուածները արաբներուն զէմ լարել և զանոնք արաբական ազգային շարժման զէմ կոխի հանել:

Իսկական գէմօկրատիայի վրայ հիմնուած ճշմարիտ արարական ազգային շարժումը, կը պահանջէ ազգային փոքրամասնութեան ապ իրենց ազգային մշակոյթը, լեզուն և աւանդական յատաճղիմասէր հաստատութիւնները պահպանելու կարելիութիւններ, ինչպէս նաև արաբերէնի կողքին, իրենց մայրենի լեզուն պարգացնելու համար դպրոցներ և տեղումներ բանալու արտօնութիւն: Այն ատեն միայն այս փոքրամասնութիւններու ժողովուրդը կը կենայ արաբներու կողքին, կ'ապրի անոնց հետ սիրով և եղբայրաբար, վերջնականօրէն իր ճակատագիրը կը կապէ արաբական շարժման ճակատագրին հետ և կը դառնայ անոր օգտակար և դործուն մէկ մասնիկը: Իսկ ինչ կը վերաբերի զանոնք արաբներուն հետ ձուլելու հարցին, ատիկա իրենց գիտնալիք բանն է:

Առէք օրինակի համար Սուրիական ձեզիբէի քիւրտերը: Անցեալի մէջ իմբըրիալիստները աշխատեցան զանոնք ազիտութեան և թշուառութեան մէջ պահել: Ասոնց գլխուն պաշտօնեալ կարգիցին այնպիսի մարդիկ, որոնք քիւրտ և ասորի զիւղացիները կուզողանալու համար գործակցեցան կարգ մը յետադէմ ազաներու հետ, արգիլեցին գիտութեան տարածումը, չբողոքեցին դպրոց մը ուր այս զիւղացիները սովորէին իրենց և արաբներու լեզուն, իրենց մշակոյթին ու արարական մշակոյթը: Հիմա իմբըրիալիստները կ'աշխատին օգտագործել իրենց ձեռքով ստեղծած այս կացութիւնը: Հաճօ ազան, Պահօի Ղարիմ և նրմանները կը զրդեն որ միայն, ձեզիբէի անկախութիւնը պահանջեն: Այսինքն պահանջեն որ ձեզիբէն Հաճօ Ազալի և նման յետադէմ ազաներու ձեռքին տակ սրպէսզի անոնք շարունակեն քիւրտ և ասորի զիւղացիներու կեղեքումն ու ազիտացումը:

Ինչ է մեր պարտականութիւնը այս կացութեան հանդէպ: Ինչ պէտք է ընենք վերցնելու համար իմբըրիալիստներու կապանքները և զինաթափելու համար ձեզիբէի աւաստեղի յետադիմական ազաները: Մեր պարտականութիւնն է պահանջել որ ձեզիբէի մէջ շատ մը դպրոցներ բացուին, քիւրտ և ասորի զիւղացիներու թշուառութիւնը սեղմացուի, ազաներու կեղեքման վերջ տրուի, սրպէսզի ձեզիբէի բանակիչները եղբայրաբար ապրին արաբներու հետ և այսպէսով չլստուի իմբըրիալիզմի փորձը, նուազ յետադէմ աւաստեղիներու ազդեցութիւնը, որոնք ժողովուրդի թշուառութիւնն ու ազիտութիւնը կ'օգտագործեն հայրենիքը միութիւնը քանդելու և զայն բաժանելու համար:

ԻՆՉ Է ՎՊՈՑՐԱՐ ՀԱՄԱՅՆՍՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ
ԿԱՐԳԱԽՅՈՒՆ ԲՈՒՆ ՆՊԱՏԱԿԻ

Ընկերներ.

Անա այս է արարական ազգային շարժումը. ա-
սանք են իր կարևորագույն նպատակները և գոնանք
իրագործելու միջոցները: Այս բոլորը բնիշուռ համար
է որ արասքին և ներքին յետադիմութիւնը կը կրա-
տի մեզի դէմ: Անիկա կը կուտի մեզի դէմ, որովհե-
տե մենք ճշմարտութեան և գիտութեան իտարն է որ
կ'ըսենք. որովհետե մենք կ'ըսենք թէ արարական
ազգային շարժումը արար ժողովուրդի շարժումն է և
անոր պատանջները արար ժողովուրդի պատանջներն
են: Արարական ազգային շարժումը իր ուժը կ'ստա-
նայ արար ժողովուրդէն, իր կռանցն ու աշխուժու-
թիւնը կ'ստանայ արարական իտանուածքէն և անոր
ազնիւ, պատասար ու մարդասէր նկարագրէն: Կը
ներշնչուի արարական պատմութիւնէն, այն փայլուն
ժառանգութիւնէն զոր մեզի կտակած են արարներու
յառաջագահ մտաւորականները, բանաստեղծները և
փիլիսոփաները, որոնց իմաստութեամբ լի փայլուն է-
ջները ազգորում են ժողովրդասիրութեամբ. էջեր՝ ուր
կը դռներդուի ազատութեան, արգարութեան, եղբայ-
րութեան և հասարակութեան սէրը, ինչպէս նաև յե-
ղափոխութիւնը ընդդէմ դուլումի:

Բայց, աւատատէր յետագէ՛մ աշաներու գործա-
կաններուն ազածը այս չէ: Անոնք կ'ուզեն որ արա-
րական ազգային շարժումը իրենցմով ներկայացուի,
որպէսզի անով շահագործեն ժողովուրդը, օգտագոր-
ծեն անոր ազգային զգացումները և ի պատանջել հար-

կին գոնանք վաճառեն իմբէրիտիտաներուն: Անոնք
կ'ուզեն որ արարական շարժումը ժողովրդային շը-
լայ և ոչ ալ գիտականօրէն փաստուած: Կ'ուզեն որ
ազգային զգացումները, հիթիէրական և մասօրինեան
խեղկատակութիւնները կապիկոյ, ցնորական, այլան-
գակ և տարամ բաներ մնան:

Անոնք կ'ուզեն միանձնեան ներկայացուցիչը դա-
նալ ազգին և ազգային շարժման և անկէ դուրս գցել
միւս միլիոնաւոր արարները՝ բանուորները, գիղա-
ցիները, մտաւորականները, արհեստաւորները և ա-
ռեարականները, որոնք իրենց բազուկներով, ուղե-
գով և սրտով ստեղծեցին այս ազգային փաստեղ ժա-
ռանգութիւնը որ պարձանքն է բոլոր արարներուն:

Ասոր համար է որ կը փորձեն արարական ազգա-
յին շարժումէն հեռացնել մեզ՝ արար կոմունիստներու:
Այս բանին մէջ իրենց մեծապէս կ'օշոյնեն և կ'աջակ-
ցին Թրանսալի իմբէրիտիտաները, անգլիական լրտե-
սական շրջանակները, եւրոպական և գերմանական
հիւպատոսարանները: Յետադիմականները իրենց դէմ-
քըն ու նպատակները ծածկելու համար մեր կուսակ-
ցութիւնը կ'ամբաստանեն, զանազան յերիւրանքներ
կը հիւսեն մեր սրբազան սկզբունքին և նպատակին
վրայ. նպատակ մը՝ որուն իրագործման համար դա-
րեր ներազեցին արարական լաւագոյն մտքերը:

Չյաջողեցան մեզ ներկայացնել որպէս կրօնքի և
հաստքի թշնամիներ: Ամէն մարդ տեսաւ թէ, մեր
ծրադիրը կը ճանչնայ և կը յարդէ մարդոց խզծի և
պաշտամունքի ազատութիւնը: Ի՞նչ այն միակ երկիրը
ուր կը տիրեն բանուորներն ու գիղացիները, որ
կ'իշխէ սոցիալիզմը, հան կը յարգուին բնակիչներուն

կրօնական ազատութիւնները և օրէնցի ո սահմանա-
դրութեան ուժով կը պաշտպանխան անոնց կրօնական
հաստատութիւններն ու պօթմանագրները:

Չյաջողեցան մեզ ներկայացնել որպէս ընտանիքի
թշնամիներ, դայն քանդողներ, կենջ համայնացման
կողմնակիցներ: Ամէն մարդ այ տեսաւ թէ մեր հետա-
պնդած նպատակի իրագործումով միայն արարակա
ընտանիքը պիտի ծաղկի, ըլլայ պատաւաւոր և հշմա-
րիա քնտանիք, ուր պիտի սիրէ փոխադարձ սէրն ու
յարգանքը քնտանիքի անդամներուն մէջ, ուր արար
կինը պիտի դառնայ դործօն ու յարգուած տարր մը
արարական հասարակութեան մէջ, ինչպիսին է Սոր-
հրդային կինը, Սորն. Սոց. Մովսէտ. Հանրապետու-
թիւններու մէջ:

Յետադիմականները չյաջողելէ վերջ ըստր այն
գրպարատութիւններուն մէջ, հիմա ձեռք առին նոր
սուտեր մեզ դէմ: Անոնք կ'ըսեն թէ, մինք՝ արաշ
կոմունիստներս, «միջազգայնականներ» ենք և հետե-
ւաբար դործ չունինք արարական ազգային շարժման
հետ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Միջազգայնականներ... Այն՝ մենք միջազգայնա-
կաններ ենք, սակայն հշմարիտ միջազգայնականներ.
«Քիչ միջազգայնականութիւնը մարդը կը հետացնէ իր
հայրենիքէն, սակայն շատ միջազգայնականութիւնը
մարդը կը մտնեցնէ իր հայրենիքին» (Ժօրէն): Մեր
մտա մեծ շարժով միջազգայնականութիւն կայ և ճիշդ
այս բանին համար է որ ամենէն աստջ մենք կը հը-
պարտանանք մեր ազգութեամբ, կը սիրենք մեր հայ-

րենիքը և դիւեր գեղեկ կը պահպարինք ժողո-
վարդին սգաւաթիւնը և հոցին համար... այս բանը
չի հասկցողը, կը նշանակէ թէ բան չի հասկնար
Մարքս-Լէնինեան սկզբունքներէն:

Ինչ է միջազգայնականութիւնը: Անիկա այն քա-
կզբունքն է որ կ'ըսէ թէ ըստր ազգերը բազարձա-
կապէս հաստատ են իրենց իրաւունքներուն մէջ. ա-
մէն ազգ իրաւունք ունի սգաւաթէն ինքնարայտելու,
անջատուելու ուրիշ մը և մինչև իսկ անկասա աչքու-
թիւն դառնալու: Ամէն ազգ իրաւունք ունի իր գիտ-
ցած ձեւով անօրինելու իր գործերը, դաւանելու այս
կամ այն սկզբունքը, ասանց որ ուրիշ մը իրաւունք
ունենայ իր գործերուն միջամտելու կամ զինք ստի-
պելու որ ոչյապէս կամ նապէս շարժի:

Տեսէք թէ ինչ կ'ըսէ Միջային սովիէթական սան-
ժանազրութեան մասին: Անիկա կ'ըսէ որ այդ սան-
ժանազրութիւնը միջազգային է և կը բացատրէ մի-
ջազգային բառին նշանակելութիւնը:

«Մ. Ս. Ս. Ն. ի նոր սանժանազրութիւնը, ընդհա-
կասակը, խորապէս միջազգային է: Անիկա հիմնուած
է այն սկզբունքին վրայ որ կ'ընդունի թէ ըստր ազ-
գերը և ցեղերը հաստատ իրաւունքներ ունին: Գոյնի
և լեզուի տարբերութիւնը, մշակութային կամ պե-
տական գարգացման աստիճանը, ինչպիս նաև ազգե-
բու և ցեղերու միմե եղած սարբերութիւնները պատ-
ճատ մը չեն կրնար բլայ որ ազգերը հաստատ իրա-
ւունքներ չունենան: Սորհրդային սանժանազրութիւնը
հիմնուած է այն սկզբունքին վրայ որ ըստր ազգերն
ու ցեղերը՝ ասանց հաշուի առնելու անոնց անցեալ
կամ ներկայ վիճակը, ուժը կամ ակարութիւնը իրա-

ուռնք ունին վայելիլու նոյն հասար իրաւունքները, հասարակական կեանքի բոլոր մարդերուն մէջ՝ անտեսական, ընկերային, պետական և մշակութային (էսթետիկ) — ճառ խորհրդային սահմանադրութեան մասին)։

Արեւմտեան, միջազգային զգացումները չեն հակասեր ազգային ճշմարիտ զգացումները։

Կարող ենք անվարան ըսել որ ազգային հարցին վերջնական լուծումը դիւրացնող և արտաքին ամէն գտանդ վերացնող, ազգային ամենատեւեղ և հիմնաւորում զգացում կը հանդիսանան այն ազգային զգացումները որոնք անողորմորէն և միշտ և վերջ կը պայտապանեն, ազգի մը անկախութեան և աշխատութեան իրաւունքները, և ուրիշ ազգերու հանդէպ անանական թշնամութիւն չեն կրեր իրենց մէջ։ Ճշմարտապէս ազգային են այն զգացումները որոնք սողորում են ազգի մը բարգաւաճման և ազատագրութեան անկեղծ և ուժով հաւատարմից և չեն ժխտեր նաև ուրիշ ազգի մը բարգաւաճելու և ազատագրուելու իրաւունքը։

Մենք Մարքսիստներ ենք։ Մարքսիստ ըլլալնուս համար է որ մեր ազգային գիտակցութիւնն ու զգացումները իրենց կատարելութեան գաղաթնակէտին հասած են։ Մարքսն էր ըսողը՝ թէ կեանքը և ազրուստի պայմաններն են, որ կ'որոշեն գիտակցութիւնը։ Ի՛նչ պէտք է հասկնալ կեանք և ազրուստի պայմաններ ըսելով։ Մարքսը մը կեանքը ամէն բանէ առաջ ազգային կեանք մըն է՝ իր հայրենիքին և ազգին ծոցին մէջ ապրուած կեանք մը։ Անիկա բնութեան և արտագրութեան զործիքներուն հետ իր առաջին չիումը կը կատարէ այն հողին միջոցաւ, որուն

վրայ ինք կ'ապրի։ Իր առաջին յարաբերած մարդիկը կը հանդիսանան իր ազգին զաւակները։ Իր ֆիզիքական և մտային յօրինումը կը կաղմուին այն պայմաններուն մէջ, որոնք ծնունդ են իր սպրած երկրի անտեսական և ընկերային կեանքի պատմութեան արեւաշնորհներուն։

Մարքսիստական գոտարակութիւնն է որ մեզի բաւարոյնս կը ստովեցնէ մեր ազգային մասնայատկութիւնները։ մեզ կը դարձնէ մեր ազգային շահերը բաւարոյնս հասկնողներ։ Մեր հայրենիքի և ժողովուրդի շահերուն խոր գիտակցութիւնն է որ մեզ կը դարձնէ երկրի անկախութեան, ազատութեան, բարգաւաճման և անոր հարստարարութեան ու երկրագործական յեղաշրջման համար պայքարողներուն յառաջապահը։ Մեր հայրենիքի և ժողովուրդի շահերուն խոր գիտակցութիւնն է որ մեզ կը մղէ սեղմելու ձեռքերը մարդկային այն միջոցառումներուն, որոնք ամէն տեղ, մեզի պէս կը կոտին, ազատագրական ամէն շարժման, ժողովրդական ամէն կամքի թշնամի՝ դրամի արքաներուն դէմ։

ՅԱՇԻՉՄԸ Կ՝ՈՒՋԷ ԶՆՁԵՆ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անոնք որ միջազգայնականութիւն ըսելով ազգերու չքացում և քնջում կը հասկնան, անոնք մարքսիզմի թշնամիներ են, մարքսիստական ճշմարիտ ըսկզբունքները աշխատողներ, ֆաշիզմի սպասարկուներ են։ Ֆաշիզմի ուզածն ալ արդէն այդպիսի ճմիջազգայնականութիւնն մըն է։ Ֆաշիզմը կը ժխտէ ազգերու գոյութեան իրաւունքը։ Անիկա կ'աշխատի, գերմանական, իտալական, ֆրանսական կամ անգլիական իմքէրիալիստներու պղտիկ խմբակի մը տիրապետութեան

ենթարկել աշխարհի միւս բոլոր ազգութիւնները միաշրջմբ կ'աշխատի, ջնջել ամբողջ պետութիւններ և ժողովուրդներ, ստրկացնել բոլոր ազգերը, ինչպէս այդ, յոյս կուտան Մուսօլինիի և Հիթլերի զործերը Սպանիոյ մէջ, ձախոն ֆաշիստ զինուորականներունը Զինաստանի մէջ, սնոյս սիոնիստական իմբրիալիզմի զործերը Պաղեստինի մէջ, Մուսօլինիի զործերը Ղարպ-Քարապլուսի մէջ: Փաշիզմը կ'ուզէ տիրել համայն աշխարհին: Գերմանական ֆաշիզմը օրինակ, որ արաբները ժարդկային Վերջ աստիճանին վրայ կը գնէ, «Արաբներէն վերջ ամենավարնոց ժողովուրդը հրեաներն են» (Հիթլեր—Իմ պայքարը), կ'ուզէ ըռնութեամբ վերցնել ազգային տարբերութիւնները, կ'ուզէ աշխարհը «միացնել» մէկ իշխանութեան տակ՝ արիական զիւրի իշխանութեան տակ, սոյսինքն, աշխարհի զիւրուս արիւնի, կրակի, երկաթի և ոճիրի տիրապետութիւն մը հաստատել:

Բայց մենք, կոմունիստներս ամէն տեղ ճշմարիտ միջազգայնականներ և ժարդկայնականներ ենք: Մենք չենք ուզեր ազգութիւնները ջնջել: Մենք կ'ուզենք ազգերու ձնուժը ջնջել: Մենք կողմնակից ենք ազգերու անկախութեան, բարգաւաճման, միութեան և փոխադարձ համագործակցութեան: Մենք միշտ ըսած ենք որ ազգերու համակեցումը պէտք է իրենց անկախ կամքով ըլլայ: Թէ այդ միացումէն առաջ, նախ ամէն ազգ պէտք է իրաւունք ունենայ ազատօրէն անջատուելու, կատարելապէս անկախ տէրութիւն դառնալու:

Այս մասին լսենք Սթալինը: «Ժողովուրդներու ազատ միութիւնը իրականացը-

նելու համար պէտք է որ նախ գաղութները անջատուին «միացուելու» և «ամբողջ» իմբրիալիզմէն և վերածուին անկախ տէրութիւններու:

«Այս միութիւնը կարելի է իրականացնել միայն ժողովուրդներու անկաշկանդ կամքով, փոխադարձ վստահութեան և եզրայրական յարաբերութիւններու հիման վրայ»: (Սթալին—Ազգային հարցը):

Մենք, մեր անկախութիւնը ձեռք ձգելու և ֆաշական նոր նուաճման մը դէմ պատասպարուելու համար, ներկայիս եզրայրաբար կը զործակցինք ֆրանսացի բանուորներուն՝ ֆրանսական իմբրիալիզմի մեծաորէնուն դէմ մղած պայքարին: Անշուշտ, չենք ուշանար ֆրանսացի ժողովուրդի ինքնիշխան դառնալու իրաւունքը, բայց կը մերժենք և կը կռուինք ֆրանսացի տիրող դասակարգի տնտրմաններուն և իշխանութեան դէմ: Անկախութեան համար պայքարելով, մեր ոչ սոյսօրուայ և ոչ ալ վաղուայ նպատակն է իմբրիալիստականօրէն վերաբերիլ այս կամ այն ազգի և ժողովուրդի հետ: Մենք մեր ամբողջ սրտով ու ուժով կը համակրինք, կողք կուտանք այն ամէն ազգին որ մեզի պէս կը պայքարի իր անկախութեան և ազատութեան համար: Մենք Սպանիացի ժողովուրդի կողքին ենք, Մուսօլինիի և Հիթլերի բանակներուն դէմ մղած անոր ազգային պայքարին մէջ: Կը համակրինք, ձախոնական թալանիչ բանակներուն դէմ կուրծք առող չինացի ժողովուրդին, ինչպէս կը համակրինք Պաղեստինի մեր արաբ եզրայրներուն, որովհետեւ արաբական Պաղեստինի թշնամիները՝ Չէմպրիէյնըն ու Տալատիէն, զաշնակիցն ու զործակիցն են

Հիթիբին ու Մուսուլիմիին, որոնք կը յօշոտեն Սպասեփան:

Սասնք էին որ Միւնիխի մէջ ողջագուրուեցան և համաձայնեցան Ձէրսուրվաքիոյ յօշոտման և բաժանման համար:

ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԻԱՑՈՒՄԵՆԵՐԸ

ԿԱՏԱՐԵԼԱՊԷՍ ՄԱՐԴՆԱՅԻՆ ԵՆ

Մեր ազգային զգացումները ճիշդ են և հիմնաւորում, որովհետեւ անոնք մեզի ցոյց կուտան բարձր իրաւունք մը և ուժով ապագայ մը, որ կապուած է համայն մարդկութեան ապագային: Մեր գիտական հասկացողութիւնը մեզի ցոյց կուտայ այն պարզ ճշմարտութիւնը, թէ ազգ մը այն տանն կատարեալ է, երբ լիովին իրազորւած է իր ազգային միութիւնը: Ազգի մը միութիւնը ըսելով պէտք է հասկնալ անոր աշխարհագրական—հոլային, վարչական—ֆինանսական, մայրին—մարդկային միասնականութիւնը: Այս ստորոգելիներու միատեղումը միայն ազգ մը կը գործնէ կատարեալ, անոր կուտայ ամուր պատուանդան, անոր մասնաբաժանութիւնները և բարեջրջումը կը կը կատարելագործէ, զայն կը գործնէ մարդկային մեծ ամբողջութեան մէկ կենդանի և գործօն սասնիկը:

Արարները անձամբ չեն մարդկային այս գաղափարին, այլ խորթ են մարդը անբանացնող անասնական թթաւ ազգամուտական զազափարին: Տեսէք թէ ի՞նչ կ'ըսէ Մուհամմէտ Իպն Ապսալլան:

«Արարը Պարսիկէն տարբերողը միայն իր բարեպաշտութիւնն է»:

Իսկէք նաև արարական պատմութեան փառ-

քնն ու պարձանքը եղող մեծ գիտուն և փելիսոփայ Մըքրոփին:

«Աշխարհի մէջ գոյութիւն ունեցող բաներէն աւանագատուաւորը մարդն է»:

Միթէ՞ տակա չի յիշեցներ Սթայինի խօսքը, որ կ'ըսէ. «Աշխարհի ամենաթանկագին կապիտալը (զըրամագլուխ) մարդն է»:

Մեր՝ արար կոմունիստներու արարական զգացումները զէմ են ամէն տեսակ բոնուբեան և հետեւաբար սիրով համակուած են զէպի ազատութիւնը և մարդկայնական զազափարները: Այսպէս կը թելադրէ մեզ, մեր գիտական ճիշդ մտածողութիւնը, մեր Մարքսիստական—լէնինեան դատողութիւնը, մեր արարական պատմութիւնը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՐՔՈՒՄԸ ԵՒ ԴԱՍԵԿԱՐԳԱՅԻՆ

ՊԱՅՔԱՐԸ

Յետադիմութիւնը կ'ըսէ թէ մենք կոմունիստները կ'ազննք արարական հասարակութեան մէջ զգասակարգեր ստեղծել, արարական ազգային շարժան շահերու միասնականութիւնը խանգարող զգասակարգերու պայքար ստեղծել: Դժբաղդաբար կարգ մը երիտասարդներ յաճախ կը հաւատան այս բաներուն:

Դասակարգերը մենք չէ որ ստեղծեցինք: Արար բոնուորներն ու դիւզադիները կային, մեզմէ չառուաջ: Կար նաև դասակարգային հոգեբանութիւնը, որ արդիւնքն է կեանքի պայմաններուն: Արար բանորը երբ կը տեսնէ թէ իր օրավարձը կը ցածնայ և ինք ձերութեան պարագային անգործութեան և անօթութեան պիտի դատապարտուի, անմիջապէս կ'ըմբռնէ թէ իրեն նման ուրիշներ ալ կան, թէ իրենք բոլորը սիտեղ կը կազմեն զասակարգ մը, որ ունի նոյն տե-

սակ շտաներ և պայքարի մէջ կը հեռապնդէ նոյն նը-
պատակները :

Նոյնն է պարադան արաբ գիւղացիներուն համար :
Ուրիմն, զսակարգերը զոյւթիւն ունին, ինչպէս
նաև դասակարգային զգացումները : Անոնք ոչ մէկ
կուսակցութեան գործն են, այլ կեանքի պայմաննե-
րու հետեւանքը :

Արաբ բանուորներու և գիւղացիներու դասակար-
գային զգացումները երբեք հակասութեան մէջ չեն
ազգային զգացումներուն հետ : Ընդհակառակը, արաբ
բանուորներն ու գիւղացիները կ'զգան թէ իրենք ա-
րաբական դասակարգի մը զուակներն են, կը կազմեն
արաբ ազգի մեծամասնութիւնը, թէ իրենց շահերն ու
ապագան կախուս մ ունի արաբական հայրենիքի վերա-
կանդնումէն : Անոնք կը տեսնեն թէ իրենք, շահու, նը-
պատակի և զգացումի տեսակէտով միաձոյլամբողջու-
թիւն մը կը կազմեն, ընդդէմ օտար իմրէրիայի գոյնի,
ինչպէս նաև արաբ յետադիմական փոքրամասնութեան,
որ ինքզինք վաճառած է օտարին և միշտ իր շահը,
իր արբապետութիւնը և ատանձնաշնորհումները կը
գերազանէ արաբական հայրենիքի և արաբ ազգի շա-
հերէն :

Կոմունիստներու ուղածը արաբ ազգի միութիւ-
նըն է, ընդդէմ իմրէրիայի իստական օտար բռնաւոր-
ներու և յետադիմական այն խմբակին, որ գուրս է
հլած արաբ ազգէն :

Բոլոր մեր առաջարկած միջոցներուն և պայքա-
րին նպատակն է ստեղծել այս միութիւնը. օրինակ,
կը պահանջենք աշխատանքի օրէնսդրութեան հաստա-
տումը : Որովհետեւ զիտենք թէ ստիկա պիտի զիւ-

րացնէ տեղացի բանուորներու և տեղացի գործատե-
րերու յարաբերութեանց կարգաւորումը : Այսինքն,
պիտի ստեղծէ գործաւորին և գործատիրոջ միջև մի-
ութեան անհրաժեշտ պայմաններ՝ ծառայելու համար
ազգային ճարտարարուեստին և պայքարելու համար
օտար կապիտալի արբապետութեան դէմ : Օտար իմ-
րէրիայի գոյնը և տեղական յետադիմութիւնը ճնշում
կը բանեցնեն արաբական կառավարութիւններուն վրայ
արդիւնելու համար այս օրէնսդրութեան հաստատումը :
Անոնք կ'աշխատին ուժերը գրուելի և չթողուլ որ ազ-
գային միութիւնը իրականանայ :

Նոյն մտայնումը ունինք նաև արաբ գիւղացիին
հանդէպ : Կ'ուզենք որ անիկա փրկուի յետադէմ աւա-
տապետերու և վաշխատուներու ձեռքէն. ազատի հի-
ւանդութիւններէ և ազիտութենէ, զարգանայ՝ որպէս-
զի երկրագործական արտադրութիւնը բարձրանայ,
գիւղացիին գնողական կարողութիւնը աճի, նպաստէ
ներքին շուկայի և ազգային ճարտարարուեստի աշ-
խուստացման : Որպէսզի, նոյն առիթն, այդ հիման վրայ
արաբ գիւղացին կարենայ նպաստել արաբ ազգի մի-
ութեան գործին :

Սակայն, յետադէմ աւատատէրերը, վաշխատու-
ները, և անոնց հետ իմրէրիայի գոյն բանուորները
չեն ուզեր այս բոլորը : Որովհետեւ անոնք ոչ
թէ կ'ուզեն գիւղացիին հետ միանալ, այլ զայն
հողուպտել, կեղեքել, ազիտացնել, հող չէ թէ
այդ բանը ազգին ուժերը կը բաժանէ, երկիրը յե-
տաւիտացութեան և սպիտութեան կը մատնէ :

Ընդ զգուսակարգային պայքարի ստեղծիչ ան-
ուանողներու ամբաստանութենէն, կարելի է եզրա-

կացնել, թէ կայ աւտատիրական յետադիմական մը-
տայնութեան տէր փոքր իմքակ մը, որ կ'ուզէ, ամէն
քանէ առաջ, պահպանել իր տիրապետութիւնն ու
մենաշնորհները, որ կը զերագասէ իր շահերը հայրե-
նիքի՝ շահերէն, որ կ'ուզէ ամբողջ ազգը իրեն են-
թարկել: Անիկա կ'ուրանայ արար բանուորներու
զիւզացիներու գոյութիւնը, կուրանայ անոնց պահանջ-
ները և կը նախընտրէ ենթարկուիլ օտար իմրէրիա-
լիզմին, քան թէ զօրծակցիլ ժողովուրդին նեա, քանի
որ նման զօրծակցութիւն մը զինք պիտի հարկազրէ
մասամբ մը հրաժարիլ իր մենաշնորհներէն:

Անա այս յետադիմական փոքրամասնութիւնն է
որ կը հրահրէ դասակարգային պայքարը: Անիկա է որ
կ'արդիլէ արտրական ազգի միութիւնը: Անիկա ազ-
գէն զուրս ելած փոքրամասնութիւնն է՝ ընէ որ կը
գուսճանէ արարական հարցին:

ԱՐԱՐ ԱԶԳ. ՇԱՐԺՈՒԲԸԸ ԵՒ ԱՐԱՐԱԿԵՆ

ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Կ'ըսեն թէ մենք Մոսկուայէն կ'ստանանք մեր
հրահանգները: Անիկա ըսողները կամ սախասներ են
կամ իտարուածներ:

Լսեցէք թէ ինչ կ'ըսէ Սթալին՝ 1927ին ամերիկա-
եան բանուորական պատուիրակութեան մը հետ խօ-
սած միջոցին:

Քնացարձակապէս սխալ է այն ամբողջութիւնը,
թէ ամերիկացի կոմունիստները կ'աշխատին՝ համա-
ձայն Շոլուքէն եկած հրահանգներու, ընդդէմ իրենց
համազումին, կամքին և հակառակ կացութեան պա-
հանջին: Եթէ որեւէ սեղ կան ազգպիտի կոմունիստներ,

անոնք ո'չ մէկ արժէք ունին: Կոմունիստները
ամենէն աւելի այն խիզախ, յառաջագէժ մարդիկն են,
որոնք կը պայքարին թշնամիներու անհաւապէս մեծ
քանակի մը դէմ: Կոմունիստները կը բնորոշուին և
կ'արժէքաւորուին այն բանով որ, անոնք գիտեն թէ
ինչպէս պէտք է պաշտպանեն իրենց համազումը: Աւ-
րեմն զօրմանայի է լսել Ֆարգիկ՝ ըսող թէ Ամերիկա-
ցի կոմունիստները զազափարազուրկ մարդիկ են, ան-
կարող բան մը ընելու՝ առանց դուրսի հրահանգե-
րուն: Գան նաև մարդիկ որոնք կը խորհին թէ Մոս-
կուայ նստող կոմունիստական միջազգայինի անգամնե-
րուն զօրծն ու բանն է իւրաքանչիւր երկրի համար
հրամանագրեր գրելով զրազիլ: Քանի որ կոմունիստ
միջազգայինի անդամ հատուածներու թիւը 60 է. ալ
երեւակայեցէք թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ կոմիւնաէրնի ան-
գամներուն զիճակը, որոնք քուն և կերակուր մէկդի
ձկած, զիշեր ցերեկ պիտի աշխատին բոլորին հրահանգ-
ներ հասցնել: Պատուիրակները կը խնդան» (Սթալին-
լէնինիզմի հարցեր):

Անիկա լաւ պատասխան մըն է այն կարգ մը ամերի-
կացիներուն որոնք, իրենց հակակոմունիստական պայ-
քարը արդարացնելու համար կ'ըսեն թէ կոմունիստ-
ները Մոսկուայէն կ'ստանան իրենց հրամանները:

Անիկա կատարելապէս ճիշդ պատասխան մըն է
նաև Սուբոյ, Լիբանանի և մնացեալ արարական եր-
կիրներու կարգ մը քարար ազգայնականներուն, որոնք
կը մեղադրեն մեզ նաև այն բանով որ Պոր՝ Միու-
թիւնը կը սիրենք: Մեզի կը հարցնեն թէ, եթէ Խ-
Միութեան և Սուբոյ շահերը հակամարտութեան մէջ
մտնեն մենք կոմունիստներս ո՞ր կողմը կը բռնենք:

Քիչ մը յատակատես մէկը պիտի հասկնայ թէ որքան ազնւոյն հարցում մըն է սաւ կարօ՞ղ է պատահիլ որ Սորձ. Միութեանն և Սուրբոյ Քիչն հակամարտութիւններ ըլլան. . . ո՛չ Մեզի պէս իր անկախութեան համար պայքարող ազգ մը կարօղ է շահերու հակամարտութիւններ ունենայ միայն իմքէրիպիտա. աէրութիւններու կամ իմքէրիպիտա ըլլալու քնդունակ տէրութիւններու հետ, բայց ոչ Ս. Միութեան հետ, քանի որ Ս. Միութեանը իմքէրիպիտական աէրութիւն չէ և ոչ ալ կը նմանի անոր: Հոն չի կայ կապիտալիտա տիրող դասակարգ: Այսպիսի դասակարգեր կան միայն Յրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ և այլ նման երկրներու մէջ: Ասոնք միշտ զաղութներ կը փնտռեն, ասոր համար իրարու հետ կը մրցին, ասոր համար պատերազմներ կը յառաջացնեն: Մեծ պանքիէրներէ, ֆինանսատէրերէ և ծանր ճարտարութեան արքաներէ կազմուած, կեղծքողներու այս դասակարգին վերջ է առած Սորձ. ժողովուրդը:

Ս. Միութեան մէջ իշխանութեան զուխ դանդաղները բանուորներն ու գիւղացիներն են, և ոչ թէ կապիտալիտաները, պանքիէրները և մծնորսիտական ընկերութիւնները, որոնց հետքն իսկ չէ մնացած սօցիալիզմի երկրին մէջ:

Ս. Միութեանը իր իսկութեան մէջ թշնամի է իմքէրիպիզմին: Բոլոր իմքէրիպիտաները կը փորձեն վերջ առլ անոր զոյս թեան: Միւնիթի գաւազրութեանէն վերջ, Չէմպրէյն, Տալատիէ, Հիթլէր և Մուսօլինի փորձեցին իմքէրիպիտական ճակատ կազմել Ս. Միութեան դէմ: Բայց չի յաջողեցան, որովհետեւ Ֆրանսացի և անգլիացի ժողովուրդները դէմ էին Տա-

լատիէ — Պոնէ. Չէմպրէյն քաղաքականութեան: Որովհետեւ, աշխարհի միլիանաւոր բանուորական զանգուածները և զաղութային ժողովուրդները կը համակրէին Ս. Միութեան:

Չունք պիտի թէ ինչպէս պէտք է որակել այնպիսի մարդիկ, որոնք Ս. Միութեան վրայ կը յարձակին, նոյն ատեն երկարաչունչ յօդուածներ նախընտրելով Մուսօլինիի և Հիթլէրի քմեծութեանն մասին: Այս բանը քննողները կարճատես, ազեա թէ ազգային զգացումէ զուրկ պէտք է նկատել:

Ասոնք փառք կուտան Մուսօլինիին, որ Ղարպ Թաւրազը Բաղլար Բաղլար հողամասի մը վերածեց և անոր մէկ միլիոնէ աւելի բնակչութեան թիւը կէս միլիոնի իջեցուց:

Ասոնք կը փառաբանեն Մուսօլինին, երբ անդին հարիւր հազարներով արար և իսլամ նահատակներու արիւնք դեռ թաց է Պարսկայի անապատին մէջ: Թմար մուխթարի զերեզմանը պես կը շարունակէ արարներուն և իսլամներուն համար հանգիստանալ, ֆաշիստական իմքէրիպիզմի և անոր բարբարոսութիւններու դէմ մղուած պայքարի կենդանի յիշատակ մը:

Ասոնք փառք կուտան Հիթլէրին, որ արարները կը զետեղէ այն ժողովուրդներու կարգին, որոնք իրաւունք չունին ինքնիշխան գաւառու: Անիկա, իր Քիմ պոլքարը՝ զրբին մէջ կըսէ. արարներէն վերջ ամէնացածները հրեաներն են:

Փառք կուտան Նիթլէրին, Մուսօլինին և կը զոչեն «Պէոլին և Հումը» կ'ուղեմք. Մուսկուան, ո՛չ Միւնչեո, Ս. միութեանը այն երկիրն է ուր եզրայրարար միասին կ'ուղբին տասնեակներով ազատ և անկախ ազգեր:

Հսկանմբերեան սոցիալիստական յեղափոխութիւնը Միջին Ասիոյ մէջ ազատագրեց 30 միլիոնի մօտ իսլամներ, որոնք սուս Զարական իմբէրիալիզմի կողմէ «չունենք» կը կոչուէին, և որոնց մարմինները Զարական ատրճանակներու և զէնքերու համար փորձագետին կը ծառայէին: Անոնք հիմա, ազաւ, անկախ և ճարտարարուեստականօրէն յառաջադէմ պետութիւն մը կազմած են:

Վերջ է գտած պրոլետարիան ու անգրագիտութիւնը: Հոն հիմա կը տիրէ գիտութիւնը, լոյսը: Դաշատեղը կը հերկուին արակատրոններով: Հոն հիմա սանցածուած են ազգային ազատ հանրապետութիւններ, ինչպիսիք են Ազգէքիստանի, թաթարիստանի, կաշախիստանի, Տաղստանի, Կերզաստանի հանրապետութիւնները, որոնց իրաքանչիւրը ունի իր ատանձին կառավարութիւնը, բանակը, լեզուն, մշակոյթը, բանաստեղծները, երկրաչափները և անոնցմէ իւրաքանչիւրը կը վայելէ կրթութիւն և հաւատքի բացարձակ ազատութիւն և ունի իր ազօթատեղիները սովորոյթն ու տւանդութիւնները:

Ինչպէս բազմաանկ ասիկա այն քաղաքականութեան հետ, որ կ'ուզէ ջնջել արաբական լեզուն, վերացնել ազգութիւնը, փճացնել արտրները Գարպ թարապուսի մէջ: Ինչպէս բազմաանկ ասիկա Հիթլերին այն իսուքին հետ, որուն համաձայն արաբներէն վերջ ամենագծուած ժողովուրդը հրեաներն են:

Մենք կը սիրենք Խորհ. Միութիւնը, կը յարգենք զայն՝ օտար իմբէրիալիզմին դէմ մեր ժողովուրդայրութիւն մէջ, անկախութեան և ազատութեան համար մեր թափած ցանքերուն մէջ և մեր արաբական ազգային

լիակատար զարթնումի զործին մէջ, մենք Խ. Միութիւնը կը նկատենք մեր ամենաուժեղ զաշնակիցը:

Մենք Խ. Մ. Մ. հանրապետութիւններու մէջ կը տեսնենք, ազգային ազատութեան և ազգերու կամաւոր միութեան բարձրագոյն օրինակը: Ազգերու համագործակցութիւն մը յանուն լոյսի, յառաջգիտութեան և իրազգութեան:

Մենք կը զոչենք, կեցցէ՛ արաբական ազգը: Կեցցէ՛ Խ. Միութիւնը: Ասոզ մենք միշտ վերջ հաւատարիմ կը մնանք մեր երկրին, հայրենիքին, մեր արար ժողովրդին և ազգին:

ՄԵՆՔ ԵՒ ՅՐԱՆՍԱՅԻ ԿՈՄՅՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Յետադիմականները իրենց գեմագիծն ու գաւաճանութիւնը ծածկելու համար, կ'ըսեն թէ մենք սերտօրէն կապուած ենք Ֆրանս. կոմկուսին: (Իժմախառն բար կարգ մը անկեղծ երիտասարդներ այս խնդրին մէջ ալ կը իտարուին յետադիմականներէն):

Այս, մենք Ֆրանսայի կոմունիստ կուսակցութեան հետ կը պահենք եղբայրական կապ և սերտակցութիւն: Հպարտ ենք որ թորէզի, Բէրիի և Քաշէնի նման մարդիկ մեր եղբայրներն ու բարեկամներն են: Հպարտ ենք որ մեր անկախութեան և ազատութեան համար մղած պայքարին մէջ, ինչպէս նաև Ֆրանսայի ժողովրդին հետ եղբայրանալու համար, կոտարելապէս համաձայնած ենք անոնց հետ: Հպարտ ենք որ, անոնք կ'օգնեն մեզի, որպէսզի իմբէրիալիստական այս լուծը փոխարինուի ազատութեան և հաւասարութեան սկզբունքներու վրայ հիմնուած արար և Ֆրանսացի ժողովուրդներու եղբայրական յարաբերութեամբ և զործակցութեամբ: Հպարտ ենք որ մեր բարեկամներն են:

նժանիք ու բիշնեբու բարեկամներուն՝ ժէրամ և ժան թարօի, Տալաաիէի և Պօնէի նժան մարցոց, որոնք կ'ուզին սրբիլ զաշնագիրը, կը քաջախիբն ձէզիբէիտպատամբները, կը պաշտպանեն Միսիիզմը: Մեր բարեկամները ճշմարիտ են, որովհետև անոնք կուսեցան և կը կոուին զաշնագրի անագարտ պահպանման համար: Անոնք կուսեցաւ անողոքաբար և կը կոուին ոճրագործ Միսիիզմի դէմ:

Մենք երբ կը պոսանք, կեցցէ՛ արար ազգը, անկցի՛ ֆրանսական իմբէրիալիստական բռնատիրութիւնը, նոյն ստեղծ կը պոսանք, կեցցէ՛ Ֆրանսայի կոմկուսը, կեցցեն թորէզը, Քաչէնք և Բէրին:

Ասով մենք մինչև վերջ հաստատրիմ կը մնանք մեր արար երկրին, հայրենիքին և ժողովրդին: Հաստատրիմ կը մնանք արարական պատմութեան, արարական մտքին և արարական ազգութեան:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ինչ՞ու երկարել:

Յեառադիմականները, իմբէրիալիզմի և ֆաշիզմի գործակալները մեզի դէմ արձակած իրենց շարժակողականներով նպատակ ունին պայքարիլ արար ազգային ամէն շարժման դէմ, ազգային խնկական գաղտփարնեբու և ազգային ամէն օգտակար բարենորոգումի դէմ: Այլքերնուս առաջ է տրար երիտասարդական համազուժարը: Բոյր միջոցներով աշխատեցան մեզ անկէ հետացնելու: Իուրս հանեցին մեզ նախապատրաստական յանձնախուժքի անգամութիւնէն:

Ամէն մարդ ալ հասկցաւ թէ մեզի դէմ քաջուամ պայքարին նպատակն էր համազուժարը ճախողութեան ժամանել կամ թոյլ չի տալ հոն ոչ մէկ ժողովրդական

կամ արարական ազգային ճշմարիտ ուղղութիւն: Մեզ դուրս ընելէն ևաք, կ'աշխատին նաև դուրս քշել ժողովրդական տարրերը որպէսզի զիրուժեանք իրենց ենթարկեն համազուժարը, ժողովրդական գործնական հանգամանք մը չտան անոր և իմբէրիալիզմին ու յետագէժ աւատատիրութեան համար անվասա բանի մը վերամեն զույն:

Սակայն մենք, արար կոմունիստներս, որ արար ժողովրդի և արարական ազգային շարժման մէկ հօկայ և առկուն մասը կը կազմենք, մինչև վերջ պիտի պայքարինք մեր ազգային ազատագրութեան համար և մեր ժողովրդին ծառայելու համար: Հաստատուելս համոզուած ենք որ մեր ազգին և մեր ազատագրական շարժման բախտը մեծապէս կախում ունի այն խիզախութենէն և առկունութենէն զոր մենք պիտի ցուցաբերենք իմբէրիալիզմի ամենասարսափելի տեսակը եղող ֆաշիզմին դէմ մղուած պայքարին մէջ:

Պայքար մը որուն նոյն առնն նպատակը պիտի ըլլայ մեր երկրին մէջ հիմնել իրապէս դէմօկրատական ժողովրդական կարգուսարք:

Մեր դէմ ուղղուած շարձակումները մեզի կը չիչեցնեն մեր արար քաջ նախահայրերը որոնք մինչև վերջին շունչ կուսեցան բռնութեան և ժողովրդի դաւաճանողներուն դէմ: Կը չիչենք Աբու Լալա Մահարին, Մութէնէպոյին, Ֆարապին, Օմար իպն Աբթալը, Իպն Մագֆան և Գովաքըպին և բոլոր անոնք ոչինչ խնայելի կենսադործելու համար իրենց ազատութեան, արդարութեան և եղբայրութեան յոյսերն ու իրձերը: Յոյսեր և իրձեր որոնց իրազործու մը չթոյլատրեցին իրենց ժամանակի պայմանները: Մեզի՛ ալ յոյրին համար պարձանքով պայքարող արար կոմունիստներուս ձգե-

ցին անոնց գրական և արդիւնաւէտ իրազօրծումք :

Ասոր համար կոչ կ'ընենք Սուրբոյ բոլոր արարե-
րուն՝ քաթլայիտներուն, տսպափիններուն, ազգայնա-
կան երիտասարդութեան, կոմունիստներուն և անկեղծ
ընդդիմադիրներուն որպէսզի միանան, միասնաբար
ընթանալու համար ղէպի բաղձացուած անկախութիւնն
ու ազգային վերականգնումք :

Կոչ կ'ընենք արաբական բոլոր երկիրներու արար-
ներուն, որպէսզի իրենց ազգային ազատագրութեան
և ղէմօկրատական ու ժողովրդային ազատութիւններու
իրազօրծման համար իրարու գործակցին :

Բոլորին կը հրաւիրենք Միութեան : Համոզուած
ենք որ մեր այս հրաւէրը ոչ կամ կանուխ պիտի տայ
իր պատգները, որովհետեւ միայն Միութեամբ է որ
պիտի յաջողի արաբական ազգային շարժումք, միայն
Միութեամբ է որ պիտի յազթանակէ արաբականու-
թիւնը :

